

Aktuali Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika mokestinių ginčų bylose

dr. Beata Martišienė

2022-10-13



Pranešimo planas

- 1) #mokestinekonferencija;
- 2) 2021 m. LVAT praktikos mokestinių ginčų bylose apžvalga;
- 3) 2022 m. LVAT praktikos mokestinių ginčų bylose apžvalga;
- 4) LVAT 2022 m. birželio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-448-662/2022;
- 5) LVAT kreipimaisi į ESTT;
- 6) Išplėstinės teisėjų kolegijos nagrinėjamos bylos.

#mokestinekonferencija

„Jokia kita teisės šaka nepaliečia tiek žmogaus gyvenimo aspektų [kaip mokesčių teisė].“

(angl. „No other branch of the law touches human activities at so many points.“)

JAV Aukščiausiasis Teismas,
Dobson v. Commissioner, 1943

#mokestinekonferencija

Teisinio saugumo principas mokestinėse bylose

- **Teisingumo Teismas:**
- Teisinio saugumo principas – reikalaujama, kad teisės normos būtų aiškios ir tikslios, o asmenys numatytų jų taikymą ir ribas
- **Senatis:** principas apsaugo tiek mokesčių mokėtoją, tiek administratorių – apmokestinamojo asmens mokestinė situacija negalėtų būti užginčyta neribotą laiką
- **Pasibaigus senaties terminui deklaracijoje nurodyti duomenys įgyja teisinį stabilumą. Tačiau:**
 - asmuo turi įrodyti, kad jis, įsigydamas turtą po deklaravimo tebeturėjo pakankamai lėšų, kurias buvo deklaravęs pagal Vienkartinę gyventojų turto deklaraciją Nr. eA-1381-438/2019
 - Mokesčių administratorius gali vertinti ankstesnius laikotarpius, jei turi įtakos vėlesniam mokesčių apskaičiavimui, o deklaracijos nebuvo teikiamos. *Ar perkelti mokestiniai nuostoliai gali būti vertinami už senaties ribų?*
- **Įstatymo įsigaliojimo laikotarpis pagal ESTT:**
 - Senaties termino be pereinamojo laikotarpio sutrumpinimas prieštarauja principui.
 - Akcizų padidinimas, kai toks pakeltimas įsigalioja praėjus 8 dienoms po paskelbimo neprieštarauja teisinio saugumo principui C-184/19

Senatis ir informacija

Ar privalau teikti dokumentus už metus, kurių VMI netikrina?

Ar galiu remtis senesniais dokumentais?

LVAT 2020-06-17 nutartis a. b.
Nr. eA-2809-968/2020

LVAT 2022 m. balandžio 6 d. sprendimas byloje

Nr. eA-158-575/2022
(išplėstinė teisėjų kolegija)

- ✓ „Be to, pareigos mokesčio mokėtojų buhalterinę apskaitą tvarkyti taip, kad ji teiktų pakankamą informaciją pelno mokesčiui apskaičiuoti (Pelno mokesčio įstatymo 67 str.) kontekste pabrėžtina, kad aptariamam laikotarpiui mokesčio mokėtojas **turi gebėti pateikti ir perkeliama (perkelto) ankstesnio mokestinio laikotarpio nuostolį (jo apskaičiavimą) patvirtinančius apskaitos dokumentus**, o ne tik apsiriboti ankstesnio mokestinio laikotarpio pelno mokesčio deklaracija, kurioje šis atskaitytas (perkeltas) nuostolis buvo deklaruotas (Mokesčių administravimo įstatymo 126 str. 2 d.). (Sprendimo 37 punktas).
- ✓ Mokesčių administratorius turi teisę „pirma, reikalauti iš mokesčio mokėtojo, be kita ko, pateikti atskaitytą (perkeltą) mokestinio laikotarpio nuostolį (jo dydį) pagrindžiančius **dokumentus (įrodymus)** (Mokesčių administravimo įstatymo 33 str. 1 p.(2011 m. gruodžio 22 d. įstatymo Nr. XI-1875 redakcija), 124 str.), ir, antra, **patikrinti šių sumų** (Pelno mokesčio įstatymo 17 str. 2 d. 12 p.), kuriomis sumažintas tikrinamo mokestinio laikotarpio apmokestinamasis pelnas (Pelno mokesčio įstatymo 11 str. 1 d., 30 str. 1 ir 3 d.), teisingumą bei pagrįstumą“ (Sprendimo 42 punktas).

#mokestinekonferencija

2022 m. birželio 8 d. LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. eA-236-1047/2022

Nuotolinė konferencija „Apmokestinimo aktualijos ir mokestiniai ginčai“

Apmokestinimo aiškumo principas

- Mokesčių įstatymų neaiškumai turi būti aiškinami mokesčių mokėtojo naudai (MAĮ 3 str. 5 d.).
LVAT/ESTT: Mokesčių lengvatos negali būti aiškinamos plečiamai
- Jei mokesčių administratorius neteisingai arba klaidinančiai paaiškina, atleidžiama nuo baudų ir delspinigių
- „Paiškinimo/komentaro nebuvimas nereiškia klaidinimo“
- VMI negali atsisakyti nagrinėti įpareigojančių išaiškinimų prašymų (angl. binding ruling) ir perduoti jų nagrinėti kaip paprastų mokestinių konsultacijų LVAT Nr. A-1398-556/2019

Palūkanų priskyrimas įsigijimo kainai:
Aiškumo principas: turi būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kuris būtų aiškus.
Pareiškėjo obligacijų įsigijimo sąnaudos – visos išlaidos, kurias patyrė pareiškėjas, įskaitant bankui sumokėtas palūkanas LVAT eA-1007-556/2018

- Ar taip pat bus vertinamos NT įsigijimo?

7111 Vima Vildūnaitė (durti) 1111

1:35:02 / 4:38:40

✓ „LVAT savo praktikoje yra išaiškinęs, kad GPMĮ išlaidų sąvoka nepateikta (žr. pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. birželio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1007-556/2018), tačiau išlaidos yra sietinos su pinigų išmokėjimu/sumokėjimu/netekimu. Todėl įsigyjant turtą jo įsigijimo sąnaudas sudaro gauta paskola bei už suteiktą paslaugą bankui sumokėtos palūkanos, t. y. turto įsigijimo sąnaudos tokiu atveju turi dvi sudėtines dalis – pačią paskolą ir sumokėtą atlyginimą (išleistus pinigus) už pinigų paskolinimą. Pastarąjį turtą pardavus, mokesčių mokėtojai turėjo teisinį pagrindą prie turto įsigijimo kainos priskirti ir ginčo palūkanas kaip išlaidas, patirtas įsigyjant turtą. Tokią išvadą LVAT (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. birželio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1007-556/2018) padarė, vadovaudamasis apmokestinimo aiškumo principu, kuris reikalauja, jog mokestinės prievolės turinys, jos atsiradimo, vykdymo ir pasibaigimo tvarka ir pagrindai Lietuvos Respublikos mokesčių teisės aktuose būtų aiškiai apibrėžti (Mokesčių administravimo įstatymo 9 str.). Iš Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo formuojamos jurisprudencijos matyti, kad Mokesčių administravimo įstatymo 3 straipsnio 5 dalis, be kita ko, taikoma atvejams, kai mokesčių įstatymuose (juos lydinčiuose teisės aktuose) mokestiniams teisiniams santykiams reikšmingi klausimai yra nereguliuoti, kai mokesčių teisės aktuose vartojamos neaiškiai apibrėžtos (neapibrėžtos) sąvokos, turinčios įtakos mokesčių mokėtojo teisėms ir pareigoms (pvz., žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. vasario 4 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A²-89/2005, Administracinių teismų praktika Nr. 7, 2005, p. 77–82)“ (Nutarties 61 punktą).

✓ „Nagrinėjama atveju teismas remiasi nurodyta LVAT praktika, nes teisės aiškinimo ir taikymo taisyklės suformuluotos panašiose bylose (ABTĮ 15 str. 1 ir 3 dalys). **Skiriasi tik turto rūšis (LVAT nagrinėtoje byloje buvo obligacijos, nagrinėjamoje byloje – Sklypas), kas neturi jokios esminės reikšmės teisės akto nuostatų taikymui. Teisės akto nuostatos, kurių aiškinimas reikalingas šioje byloje, liko iš esmės tos pačios, įstatymų leidėjas nekoregavo GPMĮ, siekdamas patikslinti sąvokas**“ (Nutarties 62 punktą).

#mokestinekonferencija

Nuotolinė konferencija „Apmokestinimo aktualijos ir mokestiniai ginčai“

Ekonominės logikos paieškos

```

    graph TD
      A[Lietuvos įmonė] --> B[Estijos įmonė]
      A --> C[Mokami dividendai]
      B --> D[Tikslinės teritorijos įmonė]
      C --> D
      E[Lietuvos įmonė] --> F[Estijos įmonė]
      E --> G[Mokami dividendai]
      F --> G
  
```

2:42:45 / 4:38:40

Nuotolinė konferencija „Apmokestinimo aktualijos ir mokestiniai ginčai“

Ekonominės logikos paieškos

Apskaičiuojant pelno mokestį, neatsižvelgiama į darinį ar kelis darinius, kurių nustatymo pagrindinis tikslas arba vienas iš pagrindinių tikslų - gauti mokestinės naudos, ir „todėl jie laikomi apmokestiniais, atsižvelgus į visus susijusius faktus ir aplinkybes“. Darinys gali apimti daugiau negu vieną etapą ar dalį. Darinys arba keli dariniai laikomi apmokestiniais, jeigu jie nebuvo nustatyti dėl svarbių komercinių priežasčių, atspindinčių ekonominę realybę.

VMI

2:39:21 / 4:38:40

LVAT 2021 m. gruodžio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2232-789/2021

- ✓ „<...> sprendžiant dėl darinio pripažinimo apmokestinimo Direktyvos 2011/96 1 straipsnio 2 dalies taikymo tikslais, vertinamos tos reikšmingos aplinkybės, įskaitant ir objektyviais duomenimis pagrįstus grupėje tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujančių asmenų ketinimus, kurios leidžia nustatyti (patvirtinti ar paneigti) darinio nustatymo priežastis būtent šioje direktyvoje numatytos naudos gavimo momentu (vėliau susiklosčiusios (atsiradusios) svarbios komercinės priežastys, pagrindžiančios darinio nustatymo ekonominę logiką, nėra aktualios)“ (Nutarties 59 punktą).
- ✓ „Teisėjų kolegija pažymi, jog ginčo įmonių grupės, kaip apmokestinimo darinio, vertinimas bylai aktualiu laikotarpiu pats **savaime nelemia tokio paties vertinimo dėl šios grupės statuso vėlesniais laikotarpiais**. Sprendžiant dėl kitu laikotarpiu sudarytų sandorių ir atliktų veiksmų, vėlesnė Estijos įmonės veikla ir (ar) kitos aplinkybės gali lemti kitoki vertinimą, t. y. šios įmonės, kaip patronuojančios bendrovės, veikimas pareiškėjo atžvilgiu gali būti pripažintas svarbiomis komercinėmis priežastimis, atitinkančiomis ekonominę realybę, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/96 1 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas. Tačiau teisėjų kolegija nenustatė tokių aplinkybių (svarbių ekonominių priežasčių) nagrinėjamos bylos kontekste“ (Nutarties 69 punktą).

2021 m. LVAT praktika



2021 m. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išnagrinėtos bylos dėl mokestinių ginčų ar kitų su mokestiniais teisiniais santykiais susijusių ginčų

- eAS-22-629/2021; TA-80-602/2021; A-697-602/2021; eAS-8-442/2021; eTA-656-629/2021; eTA-174-556/2021; eAS-29-1062/2021; eA-1520-624/2021; eAS-132-1062/2021; TA-145-492/2021; eTA-91-968/2021; eTA-851-968/2021; A-707-756/2021; eTA-743-624/2021; eAS-172-502/2021; eTA-906-968/2021; eTA-904-968/2021; eTA-157-525/2021; TA-231-261/2021; eAS-265-415/2021; TA-283-261/2021; TA-209-968/2021; TA-203-438/2021; eTA-985-968/2021; eTA-195-438/2021; eTA-1010-556/2021; TA-303-442/2021; eTA-1007-1062/2021; TA-1006-815/2021; eTA-983-662/2021; eTA-252-261/2021; eA-552-502/2021; TA-1009-1062/2021; eTA-409-442/2021; TA-986-502/2021; TA-336-822/2021; TA-310-415/2021; eTA-998-415/2021; eTA-997-415/2021; eTA-931-525/2021; eTA-388-789/2021; AS-315-629/2021; TA-421-815/2021; TA-373-261/2021; TA-1004-602/2021; eTA-221-442/2021; TA-505-556/2021; TA-987-502/2021; TA-485-815/2021; eTA-994-438/2021; eTA-387-575/2021; A-1419-438/2021; eP-40-442/2021; eP-31-575/2021; eTA-993-789/2021; eTA-1034-624/2021; **TA-599-415/2021**; TA-559-662/2021; TA-602-756/2021; TA-598-662/2021; TA-566-662/2021; eTA-571-662/2021; TA-991-261/2021; TA-507-789/2021; eTA-1002-575/2021; TA-520-789/2021; eP-49-575/2021; eTA-712-662/2021; TA-526-261/2021; P-48-492/2021; TA-915-968/2021; TA-600-261/2021; TA-558-261/2021; eTA-1439-575/2021; eTA-1384-492/2021; eTA-1368-438/2021; eTA-491-552/2021; TA-603-602/2021; TA-572-525/2021; TA-567-1062/2021; eTA-534-415/2021; TA-601-442/2021; eTA-1326-575/2021; eAS-574-575/2021; P-76-442/2021; eTA-1469-822/2021; eTA-1459-502/2021; eTA-1224-492/2021; eAS-674-492/2021; eAS-675-525/2021; eAS-642-415/2021; P-79-822/2021; TA-677-492/2021; eTA-949-968/2021; eTA-797-438/2021; eTA-1555-261/2021; eTA-1003-575/2021; eAS-627-624/2021; TA-506-815/2021; eTA-941-415/2021; eTA-857-552/2021; eTA-827-438/2021; eTA-729-525/2021; eTA-632-502/2021; eAS-683-756/2021; TA-523-815/2021; TA-1253-968/2021; eTA-963-822/2021; eTA-962-624/2021; eTA-961-438/2021; eTA-947-822/2021; eTA-921-492/2021; eTA-909-492/2021; eTA-908-624/2021; eTA-907-492/2021; eTA-905-438/2021; eTA-781-629/2021; eTA-756-756/2021; eTA-1802-624/2021; eTA-1353-789/2021; eTA-1115-968/2021; eAS-693-789/2021; eAS-691-575/2021; eAS-689-789/2021; TA-771-442/2021; eTA-863-552/2021; eTA-821-520/2021; eTA-757-575/2021; eTA-1601-556/2021; eAS-715-1062/2021; eAS-712-822/2021; eAS-711-492/2021; eAS-710-525/2021; eAS-692-525/2021; eAS-690-822/2021; TA-955-492/2021; eTA-945-492/2021; eTA-919-552/2021; eTA-910-525/2021; eTA-902-442/2021; eTA-1709-1062/2021; eTA-1494-629/2021; eTA-1405-968/2021; eTA-1391-968/2021; eTA-1355-602/2021; eTA-1352-968/2021; eTA-1083-438/2021; eTA-1057-624/2021; eTA-1023-415/2021; eTA-1022-415/2021; eAS-727-442/2021; eAS-714-822/2021; eAS-713-822/2021; eAS-788-520/2021; eAS-764-438/2021; eAS-746-415/2021; eAS-736-968/2021; eTA-988-502/2021; eTA-943-552/2021; eTA-942-552/2021; eTA-927-552/2021; eTA-926-756/2021; eTA-923-442/2021; eTA-1412-968/2021; eTA-1116-822/2021; eTA-1104-492/2021; eTA-1096-438/2021; eTA-1092-438/2021; eTA-1082-624/2021; eTA-1067-624/2021; eTA-1062-624/2021; eTA-1052-629/2021; eTA-1039-822/2021; eTA-744-502/2021; eTA-1030-442/2021; eAS-789-552/2021; eAS-745-575/2021; eA-4063-575/2021; eTA-946-552/2021; eTA-928-520/2021; eTA-2027-575/2021; eTA-1904-624/2021; eTA-1489-968/2021; eTA-1166-624/2021; eTA-1154-822/2021; eTA-1130-822/2021; eTA-1120-438/2021; eTA-1091-552/2021; eTA-1075-442/2021; eTA-1073-629/2021; eTA-1068-442/2021; eTA-1064-629/2021; eTA-1050-525/2021; eTA-1041-525/2021; eTA-1040-525/2021; A-1705-438/2020; **eA-665-575/2021** (išplėstinė teisėjų kolegija); eA-1816-442/2020; eA-2141-442/2020; eA-3-438/2021; **eA-4491-968/2020**; A-2579-602/2020; A-92-438/2021; eA-131-575/2021; eAS-7-438/2021; eA-191-556/2021; eA-4563-968/2020; **eA-59-556/2021**; A-142-556/2021; A-163-968/2021; eA-2667-442/2020; eA-435-602/2021; **A-102-602/2021**; A-324-556/2021; A-762-556/2021; eA-1847-556/2021; eA-1897-575/2021; eA-217-968/2021; eA-2480-602/2021; eA-315-556/2021; eA-365-575/2021; eA-393-602/2021; A-330-438/2021; A-384-438/2021; eA-1959-556/2021; eA-346-438/2021; eA-421-602/2021; eA-94-442/2021; eA-96-442/2021; eA-98-442/2021; eAS-45-556/2021; eAS-62-438/2021; AS-118-575/2021; eA-364-556/2021; eA-366-575/2021; eA-419-602/2021; eAS-83-968/2021; eAS-89-438/2021; AS-160-968/2021; eA-1878-968/2021; eA-1994-968/2021; eA-2507-575/2021; eA-420-556/2021; eA-431-602/2021; eA-2549-438/2021; eA-2674-575/2021; eA-439-602/2021; eA-636-442/2021; A-2505-602/2021; eA-417-602/2021; A-2034-968/2021; A-943-442/2021; AS-201-575/2021; eA-2022-968/2021; eA-2166-968/2021; eA-430-556/2021; eA-620-556/2021; eA-866-575/2021; eA-875-575/2021; **A-1069-442/2021**; A-497-602/2021; **eA-2169-968/2021**; **eA-2385-442/2021**; eA-618-442/2021; eA-752-438/2021; eA-885-575/2021; A-1140-575/2021; eA-2236-968/2021; eA-970-575/2021; eAS-209-556/2021; AS-245-438/2021; eA-1200-575/2021; **eA-526-602/2021**; eA-471-556/2021; A-661-575/2021; eA-511-556/2021; **eA-575-602/2021**; eA-986-575/2021; A-715-556/2021; eA-502-968/2021; eAS-291-789/2021; eP-7-602/2021; P-22-442/2021; A-1226-442/2021; A-869-789/2021; eA-1387-575/2021; **eA-426-556/2021**; eA-568-968/2021; A-1920-442/2021; eA-983-789/2021; eAS-318-575/2021; eA-1270-815/2021; eA-1434-575/2021; eA-164-968/2021; eA-734-789/2021; eA-894-968/2021; eA-987-968/2021; A-1282-556/2021; A-2926-442/2021; eA-1186-438/2021; eAS-361-442/2021; P-34-438/2021; AS-346-438/2021; **eA-1390-438/2021**; eA-1130-968/2021; eA-1301-556/2021; eA-2077-442/2021; A-1438-438/2021; eA-1618-556/2021; eA-2282-442/2021; eA-3098-815/2021; eA-1441-968/2021; eA-1522-815/2021; **eA-2362-442/2021**; A-1645-575/2021; AS-381-575/2021; eP-32-575/2021; A-1821-575/2021; A-2376-442/2021; A-2613-442/2021; eA-1712-575/2021; eAS-440-815/2021; **eA-1899-602/2021**; A-1900-575/2021; eA-2004-575/2021; AS-383-556/2021; eA-2198-575/2021; eA-2219-575/2021; eA-2221-575/2021; eA-2323-575/2021; eA-2324-575/2021; eA-2406-575/2021; eA-2552-968/2021; eA-2457-575/2021; eAS-536-789/2021; A-3549-968/2021; **eA-2063-602/2021**; eA-2713-968/2021; eA-3469-968/2021; P-42-789/2021; eA-2621-575/2021; P-58-575/2021; A-2196-438/2021; **A-2692-968/2021**; A-3665-968/2021; eA-2591-575/2021; **eA-3441-438/2021**; eAS-471-556/2021; eA-2511-442/2021; eA-2234-438/2021; A-3831-815/2021; AS-613-575/2021; eA-1526-438/2021; eA-1863-815/2021; eA-2991-968/2021; **eA-2497-602/2021**; eA-2886-968/2021; A-3200-815/2021; AS-716-968/2021; eA-2401-438/2021; eA-3176-968/2021; eA-3973-815/2021; A-2201-556/2021; A-3001-789/2021; **eA-2486-438/2021**; eA-2487-438/2021; eAS-632-442/2021; A-2708-602/2021; **eA-2232-789/2021**; eA-2807-602/2021; eA-3065-442/2021; **eA-3099-968/2021**; eAS-752-575/2021; eAS-775-602/2021; eAS-761-789/2021; eA-3348-815/2021; eAS-791-789/2021; eAS-802-438/2021; eAS-804-815/2021; eA-51-575/2021; eA-75-968/2021; A-76-968/2021; eA-212-261/2021; A-183-662/2021; **eA-1222-662/2021**; eA-1879-968/2021; eA-680-442/2021; eA-981-442/2021; eA-744-442/2021; **A-2162-442/2021**; eA-2369-442/2021; **eA-1964-968/2021**; **eA-1823-575/2021**; **A-2050-662/2021**; A-1563-261/2021; A-3037-662/2021; **eA-2722-442/2021**; eA-2041-261/2021; **eA-672-442/2021**; eA-2622-575/2021; eA-2899-442/2021; eA-2614-968/2021; **eA-2052-261/2021**; **eA-2885-968/2021**; eA-3039-442/2021; **eA-3117-442/2021**; eA-3172-442/2021; eA-2854-575/2021; **eA-2019-602/2021**; **eA-1257-1062/2021**; eA-2754-624/2021; **eA-1889-442/2021**; **eA-2833-968/2021**.

2021 m. LVAT praktika



Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 metų veiklos apžvalga

- ✓ **Mokesčių administravimo procedūros** – Nr. A-1069-442/2021; A-2692-968/2021, eA-2486-438/2021; eA-59-556/2021; eA-2063-602/2021; eA-665-575/2021 (išplėstinė teisėjų kolegija);
- ✓ **Mokestinio ginčo sąvoka** – eA-2385-442/2020; eA-2362-442/2021;
- ✓ **Bylos dėl PVM** – eA-4491-968/2020; eA-526-602/2021; eA-3441-438/2021; A-102-602/2021;
- ✓ **Teisė į PVM atskaitą** – eA-426-556/2021; eA-2169-968/2021;
- ✓ **Bylos dėl akcizų** – eA-1222-662/2021; eA-1823-575/2021, A-2050-662/2021;
- ✓ **Ginčai dėl muitinės veiklos** – A-2162-442/2021; eA-3117-442/2021; eA-1964-968/2021; eA-2885-968/2021, eA-2722-442/2021; eA-672-442/2021; eA-2052-261/2021;
- ✓ **Bylos dėl GPM** – eA-2497-602/2021; eA-3099-968/2021; eA-1899-602/2021;
- ✓ **Bylos dėl pelno mokesčio** – eA-575-602/2021; eA-1390-438/2021; eA-2232-789/2021;
- ✓ **Mokestis už aplinkos teršimą** – eA-2019-602/2021;
- ✓ **Bylos dėl nekilnojamojo turto mokesčio** – eA-1257-1062/2021; eA-2754-624/2021; eA-1889-442/2021;
- ✓ **Bylos dėl vietinių rinkliavų** – TA-599-415/2021; eA-2833-968/2021.

Nuoroda: [or71pgrothce3kwe66a2a8qe4z4wqw5z \(lvat.lt\)](https://or71pgrothce3kwe66a2a8qe4z4wqw5z.lvat.lt)

2021 m. LVAT praktika

2021 m. vasario 24 d. nutartis byloje Nr. eA-665-575/2021 (išplėstinė kolegija)

- ✓ Skundžiamu sprendimu mokesčių administratorius atsakė į pareiškėjo prašymą, pateiktą pagal Mokesčių administravimo įstatymo 37¹ straipsnio (2010 m. lapkričio 23 d. įstatymo Nr. XI-1159 redakcija) 1 dalį, ir atsisakė pritarti pareiškėjo prašyme nurodytam nuostatų taikymui. Mokesčių administratorius nustatė, kad Bendrovė yra suteikusi keliolika paskolų įvairioms kontroliuojamoms įmonėms, bei kad tokių paskolų teikimas yra įprasta ir nuolatinė veikla, todėl vertino, kad jų (paskolų) teikimas negali būti laikomas atsitiktiniais sandoriais.
- ✓ Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė ir akcentavo, kad atsakovas nurodė faktines aplinkybes bei išdėstė išsamius argumentus, atsakė į visus pareiškėjo pateiktus prašymus ir motyvavo priimtą sprendimą. Taip pat nurodė, kad: ginčijamu sprendimu nebuvo nustatyti įpareigojimai ar privalomi nurodymai pareiškėjui, neapskaičiuotos papildomai mokėtinos mokesčių sumos; sprendime yra išdėstyta tik mokesčių administratoriaus pozicija dėl PVM įstatymo nuostatų taikymo. Atitinkamai Vilniaus apygardos administracinis teismas vertino, kad pareiškėjas teismui ginčijo sprendime išdėstyta mokesčių administratoriaus poziciją, t. y. ginčija sprendimą ta apimtimi, kuri negali būti ginčo administracinėje byloje dalyku (teismas atsisakė vertinti atsakovo pozicijos dėl PVM įstatymo nuostatų taikymo pagrįstumą).

2021 m. LVAT praktika

2021 m. vasario 24 d. nutartis byloje Nr. eA-665-575/2021 (išplėstinė kolegija)

- ✓ „<...> [teikti] visapusišką pagalbą mokesčių mokėtojams <...>“, kas papildomai patvirtina siekį stiprinti būtent mokesčių mokėtojų teises (Nutarties 39 punktą).
- ✓ „Mokesčių administravimo įstatymo 37¹ straipsnio 3 dalies 2 punkte minimame sprendime, koks yra ginčijamas šioje byloje, pateiktu mokesčių administratoriaus vertinimu dėl mokesčių mokėtojo prašyme nurodyto mokesčių teisės aktų nuostatų taikymo yra grindžiamas šio viešojo administravimo subjekto atsisakymas atlikti šiame prašyme nurodytus veiksmus. Todėl šis mokesčių administratoriaus vertinimas (argumentai, kuriais grindžiamas atsisakymas priimti Mokesčių administravimo įstatymo 37¹ str. 3 d. 1 p. nurodytą sprendimą) negali būti pripažintas šio viešojo administravimo subjekto nuomone, nedarančia įtakos pareiškėjo teisėms ir teisėtiems interesams <...>. Be to, kad Mokesčių administravimo įstatymo 37¹ straipsnio 3 dalyje nurodyti sprendimai negali būti tapatinami su aptariama konsultacija, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas iš esmės jau yra akcentavęs 2015 m. rugsėjo 23 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS-1079-858/2015; 2018 m. spalio 15 d. nutarties administracinėje byloje Nr. eA-704-602/2018 40 p.)“ (Nutarties 55 punktą).
- ✓ „Tai, be kita ko, reiškia, jog teismas (šios Nutarties 48 punkte nurodytose ribose) gali vertinti mokesčių administratoriaus argumentų dėl būsimąjo sandorio kvalifikavimo apmokestinimo tikslais (ne)pagrįstumą tik tuomet, kai *visos* šiam kvalifikavimui reikšmingos faktinės aplinkybės yra nurodytos (nustatytos), aiškios ir vienareikšmės – tokiu atveju teisme ginčas kyla tik dėl teisės (būsimąjo sandorio kvalifikavimo), o ne dėl fakto“ (Nutarties 57 punktą).
- ✓ 2021 m. rugsėjo 29 d. nutartis byloje Nr. eA-3441-438/2021

2022 m. LVAT praktika



2022 m. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išnagrinėtos bylos dėl mokestinių ginčų ar kitų su mokestiniais teisiniais santykiais susijusių ginčų

eAS-17-968/2022; eA-27-602/2022; eA-36-575/2022; eA-84-575/2022; eA-26-602/2022; A-858-602/2022; A-54-968/2022; eP-2-789/2022; eA-153-602/2022; eA-25-602/2022; eA-565-815/2022; A-296-575/2022; eA-169-602/2022; eA-447-968/2022; eA-284-442/2022; eA-256-442/2022; eA-202-438/2022; eA-161-556/2022; eA-544-602/2022; eP-7-968/2022; P-5-602/2022; eA-942-602/2022; eA-542-815/2022; eP-6-575/2022; A-1046-602/2022; eA-925-968/2022; eAS-105-789/2022; A-206-602/2022; eAS-175-575/2022; AS-176-442/2022; eP-23-815/2022; eAS-238-968/2022; eAS-274-602/2022; eA-373-575/2022; eA-244-556/2022; eA-158-575/2022 (išplėstinė teisėjų kolegija); eA-2057-781/2022; eA-1015-602/2022; eA-2108-781/2022; eA-371-575/2022; eAS-333-815/2022; eA-399-556/2022; eAS-426-575/2022; eA-456-789/2022; eA-252-602/2022; eA-227-1047/2022; eAS-337-575/2022; eA-454-556/2022; eA-236-1047/2022; eAS-405-575/2022; eA-956-968/2022; eP-71-1047/2022; AS-369-602/2022; eA-950-789/2022; eA-347-1047/2022; eA-307-1047/2022; eA-10-442/2022 (išplėstinė teisėjų kolegija); A-2363-556/2022; eAS-309-602/2022; A-1003-602/2022; eA-932-968/2022; eA-661-1047/2022; eP-86-502/2022; eAS-463-789/2022; eAS-575-556/2022; eA-581-968/2022; eAS-665-968/2022; eA-665-815/2022; eA-636-789/2022; A-612-556/2022; eA-278-261/2022; eA-543-442/2022; eP-34-575/2022; A-1700-442/2022; eA-336-821/2022; eP-72-442/2022; A-357-442/2022; A-935-442/2022; eA-410-575/2022; eA-448-662/2022; eP-91-821/2022; eA-538-821/2022; A-926-968/2022; eAS-22-556/2022; eAS-21-556/2022; eTA-1016-492/2022; eTA-943-815/2022; eTA-852-492/2022; eTA-743-815/2022; eTA-486-556/2022; eTA-467-968/2022; eTA-463-968/2022; eTA-332-624/2022; eTA-320-624/2022; eTA-231-822/2022; eTA-222-629/2022; eTA-215-438/2022; eTA-200-438/2022; eTA-197-629/2022; eTA-175-629/2022; eTA-169-822/2022; eTA-163-438/2022; eTA-161-629/2022; eTA-142-552/2022; eTA-141-525/2022; eTA-138-492/2022; eTA-136-552/2022; eTA-135-442/2022; eTA-124-552/2022; eTA-122-415/2022; eTA-121-442/2022; eTA-117-520/2022; eTA-116-442/2022; eTA-114-415/2022; eTA-127-415/2022; eTA-104-525/2022; eTA-103-520/2022; eTA-100-520/2022; eTA-91-415/2022; eTA-79-756/2022; eTA-70-502/2022; eTA-44-261/2022; eTA-59-502/2022; TA-42-602/2022; eAS-57-520/2022; eAS-42-789/2022; eAS-41-442/2022; eTA-300-438/2022; eTA-290-629/2022; eTA-288-629/2022; eTA-286-438/2022; eTA-189-525/2022; eTA-188-442/2022; eTA-185-525/2022; eTA-145-415/2022; eTA-140-415/2022; eTA-137-520/2022; eTA-107-261/2022; eTA-85-502/2022; eAS-89-520/2022; eAS-62-602/2022; eAS-107-629/2022; eAS-104-556/2022; eTA-1176-968/2022; eTA-1110-629/2022; eTA-252-520/2022; eTA-221-442/2022; eTA-201-525/2022; eTA-195-415/2022; eTA-172-492/2022; eTA-150-261/2022; eTA-148-415/2022; eTA-147-520/2022; eTA-144-552/2022; eTA-143-261/2022; eTA-115-756/2022; eTA-113-261/2022; eTA-97-502/2022; eTA-95-756/2022; eTA-66-822/2022; eTA-64-624/2022; eAS-156-822/2022; eAS-153-822/2022; eAS-142-442/2022; eTA-196-442/2022; eAS-165-492/2022; eAS-161-968/2022; eAS-155-556/2022; eAS-152-575/2022; eAS-151-968/2022; eAS-150-756/2022; eTA-32-624/2022; eAS-192-575/2022; eAS-149-525/2022; eTA-152-756/2022; eAS-154-624/2022; eTA-1377-442/2022; eTA-325-822/2022; eAS-193-789/2022; eAS-211-575/2022; eTA-1248-624/2022; eTA-1108-552/2022; eTA-1039-968/2022; eTA-860-789/2022; eTA-297-629/2022; eTA-275-789/2022; eTA-256-520/2022; eTA-248-525/2022; eTA-246-662/2022; eTA-176-492/2022; eTA-154-502/2022; eTA-96-624/2022; eTA-60-968/2022; eAS-246-602/2022; eTA-450-756/2022; eTA-210-624/2022; eTA-191-502/2022; eTA-179-492/2022; eTA-170-756/2022; eTA-99-624/2022; eTA-93-629/2022; eTA-87-822/2022; eTA-84-968/2022; eTA-1149-662/2022; eTA-1470-492/2022; eTA-1062-556/2022; eTA-878-575/2022; eTA-348-629/2022; TA-347-624/2022; eTA-344-822/2022; eTA-343-662/2022; eTA-328-520/2022; TA-229-624/2022; eTA-213-502/2022; TA-203-415/2022; eTA-186-492/2022; eTA-182-552/2022; eTA-164-552/2022; eTA-94-415/2022; eTA-90-822/2022; eTA-65-602/2022; eTA-61-602/2022; eTA-280-520/2022; eTA-365-662/2022; eTA-354-1047/2022; eTA-340-1047/2022; eTA-331-520/2022; eTA-287-789/2022; eTA-285-525/2022; eTA-245-442/2022; eTA-211-415/2022; eTA-198-756/2022; eTA-181-756/2022; eTA-111-463/2022; eTA-110-463/2022; eTA-105-575/2022; eTA-86-602/2022; eAS-295-629/2022; eTA-386-662/2022; eTA-321-442/2022; eTA-220-756/2022; eTA-212-821/2022; eTA-206-756/2022; eTA-194-821/2022; eTA-193-492/2022; eTA-190-821/2022; eTA-178-821/2022; eTA-162-463/2022; eTA-58-556/2022; eAS-498-1047/2022; eTA-518-968/2022; eTA-445-815/2022; eTA-368-442/2022; eTA-367-442/2022; eTA-353-624/2022; eTA-350-624/2022; eTA-327-442/2022; eTA-255-821/2022; eTA-108-575/2022; eTA-469-815/2022; eTA-78-556/2022; eTA-483-968/2022; eTA-418-520/2022; eTA-383-1047/2022; eTA-296-821/2022; eTA-219-502/2022; eTA-168-463/2022; eTA-681-1047/2022; eTA-521-968/2022; eTA-498-968/2022; eTA-423-1047/2022; eTA-218-552/2022; eTA-202-492/2022; eTA-187-552/2022; eTA-184-463/2022; eTA-180-463/2022; eTA-109-602/2022; eTA-92-602/2022; eTA-531-968/2022; eTA-526-968/2022; TA-492-815/2022; eTA-416-821/2022; eTA-387-442/2022; eTA-385-442/2022; eTA-382-624/2022; eTA-358-821/2022; eTA-322-789/2022; eTA-317-502/2022; eTA-269-789/2022; eTA-254-492/2022; eTA-225-463/2022; eTA-224-463/2022; eTA-118-575/2022; eTA-1204-602/2022; eTA-489-789/2022; eTA-465-789/2022; eTA-701-1047/2022; eTA-700-1047/2022; eTA-556-968/2022; eTA-545-968/2022; eTA-421-821/2022; eTA-414-629/2022; eTA-373-442/2022; eTA-370-822/2022; eTA-273-552/2022; eTA-268-492/2022; eTA-217-415/2022; eTA-139-575/2022; eTA-134-575/2022; eTA-119-556/2022; eTA-88-556/2022; eTA-725-1047/2022; eTA-704-1047/2022; eTA-590-968/2022; eTA-568-968/2022; eTA-535-815/2022; eTA-534-815/2022; eTA-446-629/2022; eTA-443-821/2022; eTA-440-821/2022; eTA-425-629/2022; eTA-319-492/2022; eTA-244-463/2022; eTA-209-575/2022; eTA-167-602/2022; eTA-165-575/2022; eTA-123-556/2022; eTA-120-556/2022; eTA-112-575/2022; eTA-1260-789/2022; eTA-1233-492/2022; eTA-1198-525/2022; eTA-795-525/2022; eTA-720-624/2022; eTA-688-624/2022; eTA-666-602/2022; eTA-539-629/2022; eTA-502-821/2022; eTA-455-822/2022; eTA-369-502/2022; eTA-356-602/2022; eTA-351-552/2022; eTA-341-492/2022; eTA-324-502/2022; eTA-226-575/2022; eTA-166-556/2022; eTA-146-556/2022.

2022 m. LVAT praktika

2022 m. balandžio 6 d. sprendimas byloje Nr. eA-158-575/2022 (išplėstinė teisėjų kolegija)

- ✓ Pareiškėjui papildomai apskaičiuotas pelno mokestis ir su juo susijusios sumos už 2012–2014 metus, nes pareiškėjas nepagrįstai atskaitė (perkėlė) 2005 ir 2006 metų mokestinių laikotarpių nuostolius, kurių nepagrindė šiuos nuostolius nulėmusiomis sąnaudomis.
- ✓ MGK pareiškėjo skundą tenkino ir šią centrinio mokesčių administratoriaus sprendimo dalį panaikino.
- ✓ Pirmosios instancijos teismas pritarė MGK išvadoms.
- ✓ Ginčas kilo dėl (1) pelno mokesčio mokėtojo pareigos pagrįsti 2012–2014 metais atskaitytų (perkeltų) 2005 ir 2006 metų mokestinių laikotarpių nuostolius bei šios pareigos apimties ir (2) mokesčių administratoriaus galimybės, atliekant mokestinį patikrinimą už 2012–2014 metus, vertinti 2005 ir 2006 metais deklaruoto šio atskaitomo (perkeliamo) nuostolio (jo dalies) teisingumą ir pagrįstumą.

2022 m. LVAT praktika

2022 m. balandžio 6 d. sprendimas byloje Nr. eA-158-575/2022 (išplėstinė teisėjų kolegija)

- ✓ „<...> mokesčio mokėtojas, nusprendęs pasinaudoti įstatymų leidėjo jam suteikta teise atskaityti (perkelti) ankstesnio mokestinio laikotarpio nuostolius, **privalo gebėti šiuos ribojamo dydžio leidžiamus atskaitymus (jų dydį) pagrįsti tuo mokestiniu laikotarpiu, kuriuo yra naudojama aptariama teise**, taip pat, būdamas atidus ir rūpestingas, – protingą laiką po pastarojo mokestinio laikotarpio, per kurį gali būti pareikalauta pagrįsti šias (atskaitytas) sumas, kaip antai mokesčių apskaičiavimo ir perskaičiavimo senaties terminą, nurodytą Mokesčių administravimo įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje“ (Sprendimo 36 punktas).
- ✓ „Be to, pareigos mokesčio mokėtojų buhalterinę apskaitą tvarkyti taip, kad ji teiktų pakankamą informaciją pelno mokesčiui apskaičiuoti (Pelno mokesčio įstatymo 67 str.) kontekste pabrėžtina, kad aptariamam laikotarpiu mokesčio mokėtojas **turi gebėti pateikti ir perkeliama (perkelto) ankstesnio mokestinio laikotarpio nuostolį (jo apskaičiavimą) patvirtinančius apskaitos dokumentus**, o ne tik apsiriboti ankstesnio mokestinio laikotarpio pelno mokesčio deklaracija, kurioje šis atskaitytas (perkeltas) nuostolis buvo deklaruotas (Mokesčių administravimo įstatymo 126 str. 2 d.) (Sprendimo 37 punktas).
- ✓ Mokesčių administratorius turi teisę „pirma, reikalauti iš mokesčio mokėtojo, be kita ko, pateikti atskaitytą (perkeltą) mokestinio laikotarpio nuostolį (jo dydį) pagrindžiančius **dokumentus (įrodymus)** (Mokesčių administravimo įstatymo 33 str. 1 p.(2011 m. gruodžio 22 d. įstatymo Nr. XI-1875 redakcija), 124 str.), ir, antra, **patikrinti šių sumų** (Pelno mokesčio įstatymo 17 str. 2 d. 12 p.), kuriomis sumažintas tikrinamo mokestinio laikotarpio apmokestinamasis pelnas (Pelno mokesčio įstatymo 11 str. 1 d., 30 str. 1 ir 3 d.), teisingumą bei pagrįstumą“ (Sprendimo 42 punktas).
- ✓ „<...> akcentuotas atskaitytų (perkeltų) ankstesnio mokestinio laikotarpio **nuostolių tiesioginis (betarpiškas) ryšys su mokestinio laikotarpio, kada šie nuostoliai buvo atskaityti, pelno mokesčio dydžiu** reiškia ir tai, kad šių nuostolių (nagrinėjamu atveju – 2005 ir 2006 metų) dydžio teisingumas ir pagrįstumas vertinamas atliekant pelno mokesčio apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo teisingumo patikrinimą už pastarąjį mokestinį laikotarpį (2012–2015 metų)“ (Sprendimo 43 punktas).

2022 m. LVAT praktika

2022 m. birželio 22 d. nutartis byloje Nr. eA-10-442/2022 (išplėstinė teisėjų kolegija)

- ✓ Skundžiamu sprendimu Pareiškėjui papildomai apskaičiuoti ir nurodyti sumokėti 246 846,03 Eur **pelno** mokestis; 88 383,17 Eur šio mokesčio **delspinigių**, skirta 98 738 Eur (40 proc. dydžio) pelno mokesčio **bauda**.
- ✓ MGK patvirtino mokesčių administratoriaus apskaičiuotas pelno mokesčio ir delspinigių sumas, o skirtą šio mokesčio baudą sumažino iki 49 369 Eur (20 proc.).
- ✓ Pirmosios instancijos teismas sumažino skirtą pelno mokesčio baudą iki 24 684,50 Eur (10 proc.), o likusią pareiškėjo skundo dalį atmetė kaip nepagrįstą.
- ✓ Ginčas kilo dėl pareiškėjo teisės iš ginčo laikotarpių (2014–2018 m.) apmokestinamųjų pajamų, kaip leidžiamus atskaitymus ir ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus atskaityti **paskolos ir obligacijų palūkanas, prestižo amortizacijos sąnaudas** ir ankstesnio mokestinio laikotarpio (2012 m.) **nuostolius**. Atsisakymą leisti atskaityti minėtas sumas viešojo administravimo subjektas iš esmės grindžia aplinkybe, jog nėra tenkinamos mokesčio įstatyme nustatytos materialiosios sąlygos.

2022 m. LVAT praktika

2022 m. birželio 22 d. nutartis byloje Nr. eA-10-442/2022 (išplėstinė teisėjų kolegija)

- ✓ LVAT dėl PALŪKANŲ: „PP6, sudarydamas ginčo palūkanas nulėmusius sandorius bei pagal šiuos sandorius gautas (skolintas) lėšas panaudodamas SSPC akcijoms įsigyti ne tik kad **nesiekė jokios ekonominės naudos sau**, bet ir **neveikė kaip savarankiškas vienetas, vykdamas komercinę ar gamybinę veiklą, kuria siekiama pajamų ar kitos ekonominės naudos aptartų PMĮ nuostatų taikymo prasme**“ (Nutarties 34 punktas).
- ✓ LVAT dėl PRESTIŽO AMORTIZACIJOS SĄNAUDŲ: „<...> **pats prestižo susidarymo faktas nėra pakankamas** – aptariamų akcijų įsigijimo atveju prestižo vertė, be kita ko, PMĮ 18 straipsnio 10 dalies taikymo tikslais, apima tik tą už šias akcijas sumokėtą ir prestižą sudarančios kainos **dalį, iš kurios vienetas tikisi gauti ekonominės naudos**“ (Nutarties 34 punktas). PMĮ 2 straipsnio 30 dalis (2008 m. liepos 14 d. įstatymo Nr. X-1697 redakcija) eksplacitiškai nustato, kad šią ekonominę naudą turi tikėtis gauti **būtent akcijas įsigyjantis vienetas**, o ne jo (vieneto) akcininkai ar kiti jį kontroliuojantys asmenys. Be to, PMĮ 18 straipsnio 10 dalies taikymo tikslais ši ekonominė nauda **turi būti susijusi su vieneto** (vykdoma ar planuojama vykdyti) veikla, kaip ji apibrėžiama PMĮ 2 straipsnio 40 dalyje (2008 m. liepos 14 d. įstatymo Nr. X-1697 redakcija) – „**bet kokio pobūdžio komercinė arba gamybinė veikla, kuria siekiama gauti ir (arba) uždirbti pajamų ar kokios kitos ekonominės naudos**“ (Nutarties 40 punktas).
- ✓ LVAT dėl NUOSTOLIŲ: „Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas jau yra išaiškinęs, kad mokesčių administratorius, atlikdamas mokestinį patikrinimą už laikotarpį, kuomet buvo atskaityti ankstesnio mokestinio laikotarpio nuostoliai (PMĮ 17 str. 2 d. 12 p.), **turi teisę** (1) reikalauti iš mokesčio mokėtojo, be kita ko, pateikti atskaitytą (perkeltą) mokestinio laikotarpio nuostolį (jo dydį) pagrindžiančius dokumentus (įrodymus) ir, (2) patikrinti šių sumų (PMĮ 17 str. 2 d. 12 p.), kuriomis sumažintas tikrinamo mokestinio laikotarpio apmokestinamasis pelnas (PMĮ 11 str. 1 d., 30 str. 1 ir 3 d.), teisingumą bei pagrįstumą net ir tuomet, kai mokestinis laikotarpis, kada susidarė atskaitomi (mokestiniai) nuostoliai, **nepatenka į MAĮ 67 straipsnio 1 dalyje nurodytą senatį** (išplėstinė teisėjų kolegija 2022 m. balandžio 6 d. sprendimo administracinėje byloje Nr. eA-158-575/2022 (toliau – ir Sprendimas eA-158-575/2022) 42 ir 43 p.)“ (Nutarties 46 punktas).
- ✓ LVAT dėl atleidimo nuo baudos ir delspinigių: „<...> pripažinimą, kad nebuvo tenkinamos PMĮ įtvirtintos materialiosios sąlygos ginčo sąnaudoms atskaityti, lėmė išimtinai šioje byloje nustatytų konkrečių (individualių) aplinkybių, be kita ko, atskleidžiančių būtent PP6 ir jį kontroliavusių asmenų tikruosius ketinimus, visumos vertinimas“.

2022 m. LVAT praktika

2022 m. birželio 29 d. nutartis byloje Nr. eA-448-662/2022

- ✓ Skundžiama Sprendimo dalimi pareiškėjui buvo apskaičiuotas 542 241 Eur importo PVM bei skirta 54 280 Eur (10 proc. dydžio) šio mokesčio bauda.
- ✓ MGK panaikino skundžiamą sprendimą ir pareiškėjo skundą perdavė (mokestinį ginčą grąžino) centriniam mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo.
- ✓ Pirmosios instancijos teismas atsakovo Muitinės departamento skundą atmetė kaip nepagrįstą.
- ✓ Ginčas kilo dėl Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 35 straipsnio 2 dalyje (2004 m. sausio 15 d. įstatymo Nr. IX-1960 redakcija) nurodyto vieno mėnesio termino pažeidimo reikšmės teisei į neapmokestinimą importo PVM.

2022 m. LVAT praktika

2022 m. birželio 29 d. nutartis byloje Nr. eA-448-662/2022

- ✓ LVAT dėl termino išgabenti prekes į kitą valstybę narę pažeidimo pasekmių: „<...> iš esmės sutiktina su Komisijos ir pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad, tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė nagrinėjamoje byloje, pareiškėjo teisė į ginčo prekių neapmokestinimą importo PVM **negalėjo būti paneigta vien dėl PVM įstatymo 35 straipsnio 2 dalyje** (2004 m. sausio 15 d. įstatymo Nr. IX-1960 redakcija) nustatyto vieno mėnesio termino pažeidimo, **kai ginčo prekės buvo faktiškai išgabentos į kitą valstybę narę**“ (Nutarties 49 punktą).
- ✓ LVAT dėl teismų praktikos plėtojimo: „Nors šiame baigiamajame akte pateiktas aiškinimas iš dalies skiriasi nuo išdėstyto Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. lapkričio 22 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-1409-662/2018 (santykių kvalifikavimui reikšmingos aplinkybės skiriasi), 2015 m. birželio 23 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-1292-438/2015 ir 2013 m. sausio 3 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-2935/2012, jis yra paremtas Teisingumo Teismo jurisprudencija ir yra vertintinas, kaip administracinių teismų praktikos plėtojimas, be kita ko, pagrįstas siekiu užtikrinti Europos Sąjungos teisės veiksmingumą aptariamuose santykiuose“ (Nutarties 50 punktą).
- ✓ Pažymėtina, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauja PVM įstatymo 35 straipsnio 2 dalies redakcija:

Šio straipsnio nuostatos taikomos, jeigu importuotojas yra registruotas PVM mokėtoju Lietuvos Respublikoje, o prekės išgabenamos į kitą valstybę narę per terminą, **ne ilgesnį kaip 7 dienos** nuo apmokestinimo momento, nurodyto šio Įstatymo 14 straipsnio 12 arba 13 dalyje, dienos.

LVAT kreipimaisi į ESTT

- ✓ LVAT nagrinėjama administracinė byla Nr. eA-965-602/2022
 - ✓ Byla dėl prejudicinio sprendimo C-293/21 (likviduojama UAB „Vittamed technologijos“)
 - ✓ 2022 m. spalio 6 d. teismo sprendimas
- ✓ LVAT nagrinėjama administracinė byla Nr. eA-958-968/2022:
 - ✓ Byla dėl prejudicinio sprendimo C-227/21 (HA.EN.)
 - ✓ 2022 m. rugsėjo 15 d. teismo sprendimas

Bylos, kuriose sudaryta išplėstinė teisėjų kolegija

LVAT nagrinėjama administracinė byla Nr. eA-958-968/2022



- ✓ Skundžiama Sprendimo dalimi pareiškėjui buvo apskaičiuotas 948 980 Eur PVM, o 38 148,46 Eur PVM delspinigių ir skirta 284 694 Eur PVM bauda.
- ✓ MGK patvirtino VMI sprendime nurodytą sumokėti apskaičiuotą 948 980 Eur PVM, panaikino VMI sprendimo nurodymą pareiškėjui sumokėti apskaičiuotus 38 148,46 Eur PVM delspinigius ir 284 694 Eur PVM baudą.
- ✓ Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą.
- ✓ LVAT 2020 m. gegužės 13 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-909-602/2020 panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir perdavė bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.
- ✓ Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą.
- ✓ LVAT išplėstinė teisėjų kolegija 2021 m. kovo 31 d. nutartimi nutarė kreiptis į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.
- ✓ ESTT 2022 m. rugsėjo 15 d. priėmė sprendimą byloje C-227/21.

Bylos, kuriose sudaryta išplėstinė teisėjų kolegija

LVAT nagrinėjama administracinė byla Nr. eA-958-968/2022



- ✓ Ginčas kilo dėl pareiškėjo teisės į ginčo nekilnojamojo turto pirkimo PVM atskaitą atveju, kai jis žinojo (turėjo žinoti), kad dėl savo nemokumo tiekėjas nesumokės (negalės sumokėti) pardavimo PVM į valstybės biudžetą.
- ✓ ESTT nurodė, kad 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 168 straipsnio a punktas, siejamas su mokesčių neutralumo principu, turi būti aiškinamas taip: pagal jį draudžiama nacionalinė praktika, pagal kurią vienam apmokestinamajam asmeniui parduodant nekilnojamąjį turtą kitam apmokestinamajam asmeniui atsisakoma suteikti pirkėjui teisę atskaityti pirkimo PVM vien dėl to, kad jis žinojo ar turėjo žinoti, jog pardavėjas turi finansinių sunkumų ar net yra nemokus ir dėl to nesumokės ar negalės sumokėti PVM į valstybės biudžetą.

„Jokia kita teisės šaka nepaliečia tiek žmogaus gyvenimo aspektų [kaip mokesčių teisė].

[Ši teisės šaka] niekada nebus paprasta, bet galime stengtis, kad nebūtų nereikalingai sudėtinga.“

(angl. „No other branch of the law touches human activities at so many points. It can never be made simple, but we can try to avoid making it needlessly complex.“)

JAV Aukščiausiasis Teismas,
Dobson v. Commissioner, 1943

#mokestinekonferencija2022

Ačiū už dėmesį!



LEIDŽIAMŲ ATSKAITYMŲ PRIPAŽINIMAS: MISIJA (NE)ĮMANOMA?



Pranešėjas Gintaras Juškauskas

Skrenda dvi varnos.
Viena – ypač...
Kuri varna skrenda aukščiau?

LEIDŽIAMŲ ATSKAITYMŲ PRIPAŽINIMO MATERIALIOSIOS SĄLYGOS (PMĮ 17 STR. 1 D.)

- LVAT A-1409-602/2015
 - ✓ Pirmiausia:
„Ar tai iš viso sąnaudos pagal PMĮ reguliavimą?“
 - ✓ Ir tik po to, jeigu tai sąnaudos pagal PMĮ:
„Ar tokios sąnaudos – leidžiami atskaitymai?“
 - ✓ Kumuliatyvios 5 sąnaudų pripažinimo LA sąlygos:
 - 1) faktiškai patirtos
 - 2) patirtos vykdant komercinę ar gamybinę veiklą
 - 3) siekiama uždirbti pajamų, gauti ekonominės naudos
 - 4) įprastinės vieneto vykdomai veiklai
 - 5) būtinos vieneto pajamoms uždirbti, ekonominei naudai gauti

PABANDYKIME SUSIKALBĖTI...

- Išlaidos vs Įplaukos <--> Pajamos vs Sąnaudos
- Sąnaudos – visos IŠLAIDOS, patirtos uždirbant pajamas (PMĮ 2 str. 31 d.)
- Ar „Sąnaudos pagal FA reguliavimą“ = „Sąnaudos pagal PMĮ reguliavimą“?
- Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, netekimo, vertės sumažėjimo ir prisiimtų įsipareigojimų per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą (11 VAS)

1 TESTAS. Ar tai yra išlaidos?

- ✓ Jeigu „NE“ → Neleidžiami atskaitymai!
- ✓ Jeigu „TAIP“ → 2 TESTAS

2 TESTAS. Ar išlaidos yra sąnaudos pagal PMĮ?

- ✓ Jeigu „NE“ → Neleidžiami atskaitymai!
- ✓ Jeigu „TAIP“ → 3 TESTAS

3 TESTAS. Ar sąnaudos tenkina 5 kumuliatyvias LA pripažinimo sąlygas?

- ✓ Jeigu „NE“ → Neleidžiami atskaitymai!
- ✓ Jeigu „TAIP“ → Leidžiami atskaitymai

- Sąnaudos – visos IŠLAIDOS, patirtos uždirbant pajamas
- Iššūkliai:
 - ✓ Kaip PM tikslais traktuoti FA pripažintas laikotarpio sąnaudas, kurių susidarymo tą laikotarpį nelėmė išlaidos?
 - ✓ Kaip PM tikslais t. b. taikomas FA kaupimo principas (žr. PM 7 str. 1 d.) sąnaudoms, kurias pagal PM reguliavimą sudaro vien tik išlaidos?
 - ✓ Kaip PM tikslais taikomas (ir ar iš viso taikomas?) FA palyginimo principas?

„AR IŠLAIDOS YRA SĄNAUDOS PAGAL PMI?“

- Diskusijai:
 - ✓ Sukauptos palūkanų sąnaudos
 - ✓ Atidėjiniai garantiniam prekių remontui vs Atidėjiniai atostoginiams
 - ✓ LVAT A-442-1141/2011. Išlaidos patirtos 2004 m., pajamos uždirbtos 2005 m. Kurio laikotarpio sąnaudos pagal PMI?

„AR IŠLAIDOS YRA SĄNAUDOS PAGAL PMI?“

- Sąnaudos – visos išlaidos, patirtos uždirbant PAJAMAS
- Kas tuomet, jeigu išlaidos skirtos ne pajamoms uždirbti, bet kitokiai vieneto ekonominei naudai gauti?
 - Teisininkų sąnaudos, ginantis nuo akcininko
 - Prekybinės skolos išieškojimo sąnaudos
 - Vieneto struktūriniai pertvarkymai
 - Sąnaudos, patirtos siekiant minimizuoti nuostolius

„AR IŠLAIDOS YRA SĄNAUDOS PAGAL PMĮ?“

- *Sąnaudos – visos išlaidos, patirtos uždirbant PAJAMAS*
- *Ar PMĮ tikslais egzistuoja veiklos sąnaudos?*
- *Diskusijai: gauta paskola akcijoms įsigyti*
- *Diskusijai: NT vystytojas pardavė du metus vystytą NT*

AR SAŃAUDOS TENKINA VISAS 5 LEIDŽIAMŲ ATSKAITYMŲ PRIPAŽINIMO SĄLYGAS?

Testas 3.1. VIENETO SAŃAUDOS TURI BŪTI FAKTIŠKAI PATIRTOS

- *Koks yra „faktinio patyrimo“ tikrasis turinys?*
- *Diskusijai: teisininkų prenumeratos paslauga*
- *Diskusijai: suteikta beprocentė paskola*

SĄNAUDOS PATIRTOS VIENETUI VYKDANT
KOMERCINĘ AR GAMYBINĘ SAVO VEIKLĄ

- Diskusijai:
 - ✓ Ar akcijų įsigijimo sandoriuose dalyvaujanti SPV laikoma vykdančia ekonominę veiklą?
 - LVAT eA-10-442/2022
 - LVAT eA-1409-602/2015
 - ✓ Pasyvaus holdingo veikla
 - ✓ Vieneto veikla, nukreipta į nuosavo ar skolinto kapitalo pritraukimą
 - ✓ Vieneto veikla, nukreipta į struktūros pakeitimą (atskyrimai, prijungimai, išskaidymai, dukterinių įmonių steigimai)

VIENTAS SIEKIA UŽDIRBTI PAJAMŲ AR
GAUTI KOKIOS KITOS EKONOMINĖS NAUDOS

- Diskusijai:
 - ✓ Paskola dividendams išmokėti
 - ✓ Kaip traktuoti situaciją, kai vienetas SIEKIA uždirbti pajamų, bet toks siekis nėra įgyvendinamas?

PATIRTOS SĄNAUDOS YRA ĮPRASTINĖS VEIKLAI [KOMERCINEI GAMYBINEI],
KURIAŲ VYKDANT VIENETAS JAS PATIRIA

○ TESTAS:

- ✓ Ar pelno siekiančiam verslui, vykdančią tam tikrą komercinę/gamybinę veiklą, susiklosčius tam tikroms sąlygoms yra įprasta taip elgtis (patirti tokio pobūdžio sąnaudas)?

PATIRTOS SĄNAUDOS YRA ĮPRASTINĖS VEIKLAI [KOMERCINEI
GAMYBINEI], KURIAŲ VYKDANT VIENETAS JAS PATIRIA

- Diskusijai:
 - ✓ Nuostolingas pirkėjo skolos perleidimas
 - ✓ VAAT 1-537-95/2010 Užuojautos sąnaudos
 - Užuojautų atspausdinimas laikraštyje nelaikytinas Bendrovės įprastine veikla
 - ✓ LVAT A-438-92/2012 Lošėjų vaišinimo alkoholiu sąnaudos
 - „Nėra jokio pagrindo teigti, jog be šių išlaidų pareiškėjas, vykdydamas įprastinę veiklą, negali uždirbti pajamų ar gauti ekonominės naudos“
 - ✓ Netesybų sąnaudos
 - Netesybos už vagonų, konteinerių prastovas
 - Netesybos už neapmokėtą prekybinę skolą (eA-434-662/2019)

MORALAS.
TAI KAIP PRIPAŽINTI TUOS
LEIDŽIAMUS ATSKAITYMUS?...

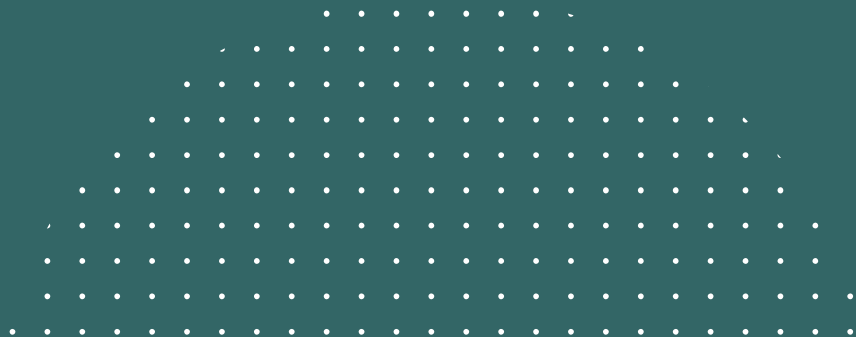
- ✓ *Kaip pripažinote iki šiol, taip pripažinkite ir ateityje...*
- ✓ *Nuolatos laikykite pirštą ant pulso...*
- ✓ *Kartkartėmis pasitikrinkite LVAT praktiką...*
- ✓ *Ir nepraraskite vilties...*

MOKESČIŲ
SUFLERIS

PASITIKI IR NAUDOJA
4000+
LIETUVOS ĮMONIŲ



Daugiau ir išsamiau šia ir
kitomis temomis sužinokite
www.sufleris.lt



Dvigubas apmokestinimas ir PVM

Karolina Jogminaitė – Matačienė

LMKA valdybos narė/UAB KJ & Associates

2022 10 13

Dvigubas apmokestinimas PVM

- Neturime jokios statistikos nei Lietuvos, nei ES mastu
- Neturime oficialaus apibrėžimo, tačiau suprantame, kad iš esmės jis įvyksta:
 - **Tiesiogiai** - kai tas pats sandoris (prekės/paslaugos) apmokestinamas du kartus
 - **Netiesiogiai** – sandorių grandyje neleidžiama pasinaudoti PVM atskaita ir neatskaitytas PVM yra įtraukiamas į prekės/paslaugos vertę, kuri dar kartą apmokestinama PVM

Kas sąlygoja dvigubą apmokestinimą PVM?

- Skirtinga teisės aktų nuostatų interpretacija/jų įgyvendinimas
- Pasirenkamosios ES teisės aktų nuostatos ir skirtingas jų įgyvendinimas ES
- Techniniai sprendimai/kliūtys
- Mokesčių mokėtojų ir/ar institucijų klaidos/užmaršumas

Dvigubas apmokestinimas PVM

- **Vietiniu lygmeniu**
Lietuvoje

Pvz., naujo nekilnojamojo turto apmokestinimas

- **Tarptautiniu lygmeniu**
ES ir ne ES

Pvz., prekių gabenimas ES ir skirtingas įrodymų vertinimas, skirtingos paslaugų vietos taisyklės, skirtingas sandorio turinio vertinimas, skirtingi senaties terminai ir pan.

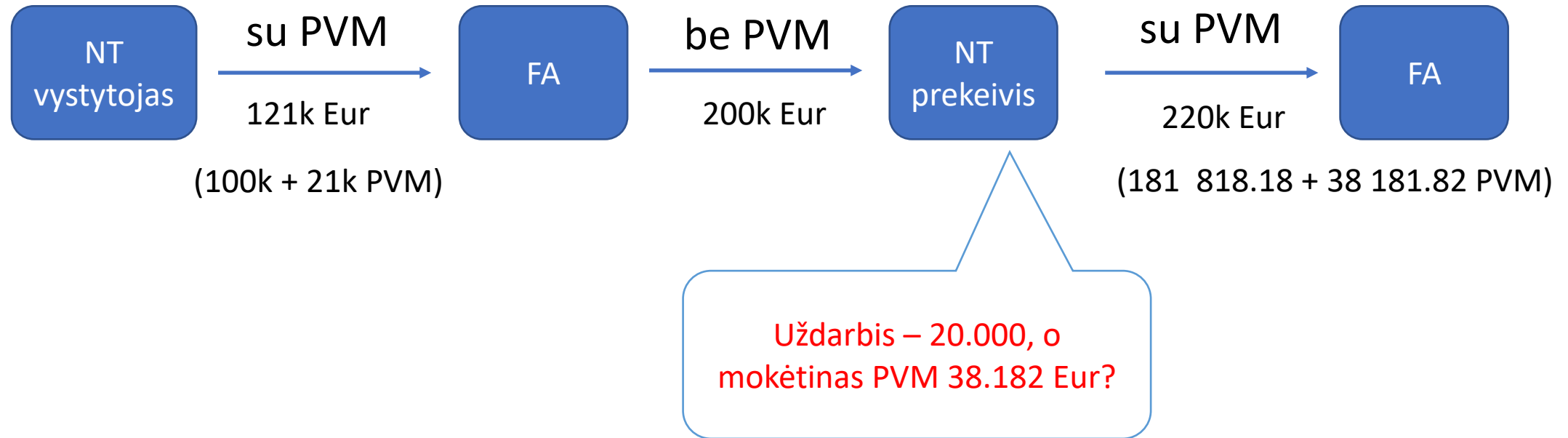
Dažnesni atvejai tarptautiniame lygmenyje

Dvigubas apmokestinimas PVM

- Pažeidžia PVM neutralumo principą
- Prieštarauja teisingumui ir sąžiningam apmokestinimui
- Sukelia papildomą finansinę ir administracinę naštą
- Skatina sukčiavimą arba visišką sandorių atsisakymą
- Sukelia diskriminaciją
- Mažina pasitikėjimą mokesčių administratoriumi
- ir kt.

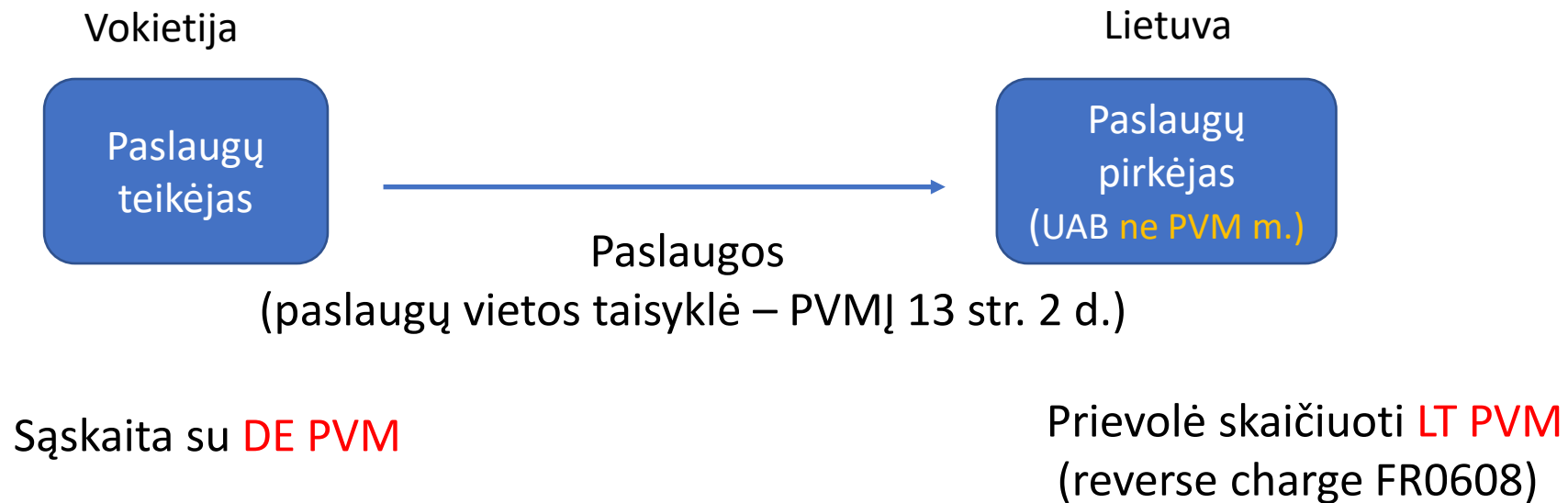
Mokesčių administratorius siekia, kad verslas sąžiningai ir teisingai apskaičiuotų ir sumokėtų PVM, o verslas tikisi, kad mokesčių administratorius PVM reglamentuojančius teisės aktus aiškins ir taikys sąžiningai, teisingai ir nepažeidžiant pagrindinio PVM principo – neutralumo

Dvigubas apmokestinimas PVM Lietuvoje praktinis pavyzdys



Naujo NT pardavimas

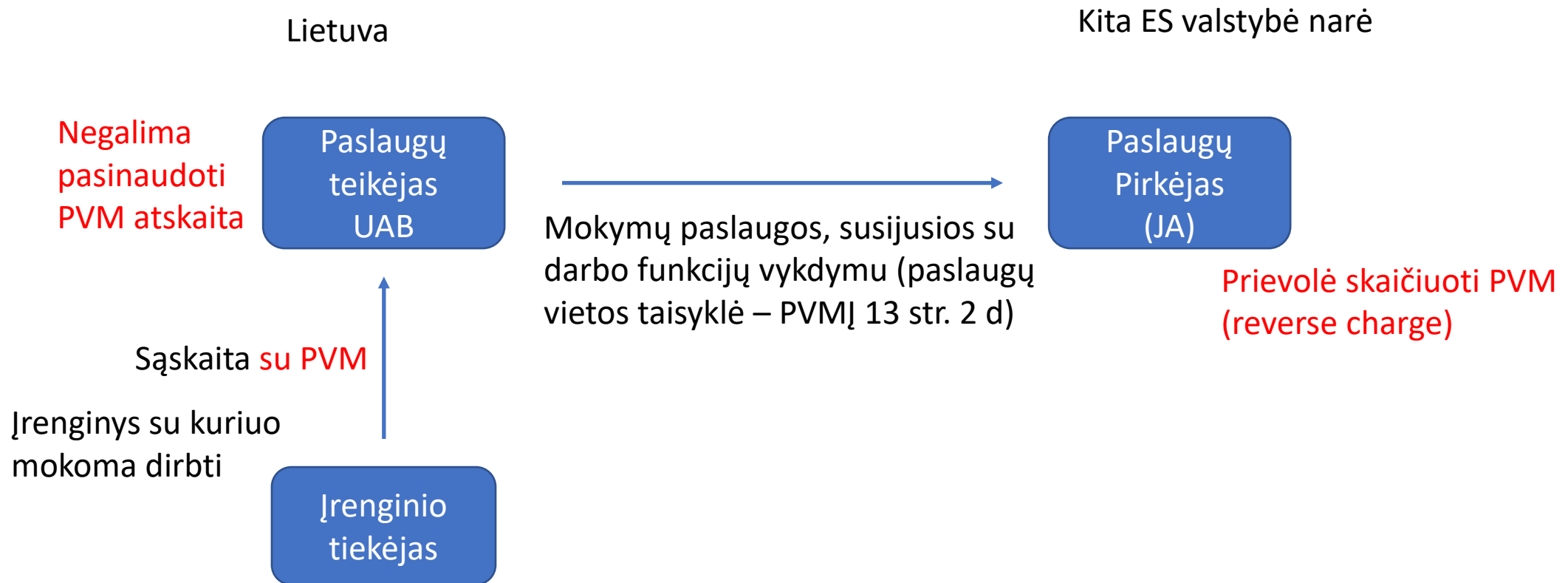
Dvigubas apmokestinimas PVM ES praktinis pavyzdys



PVM reglamento 282/2011 18 str.

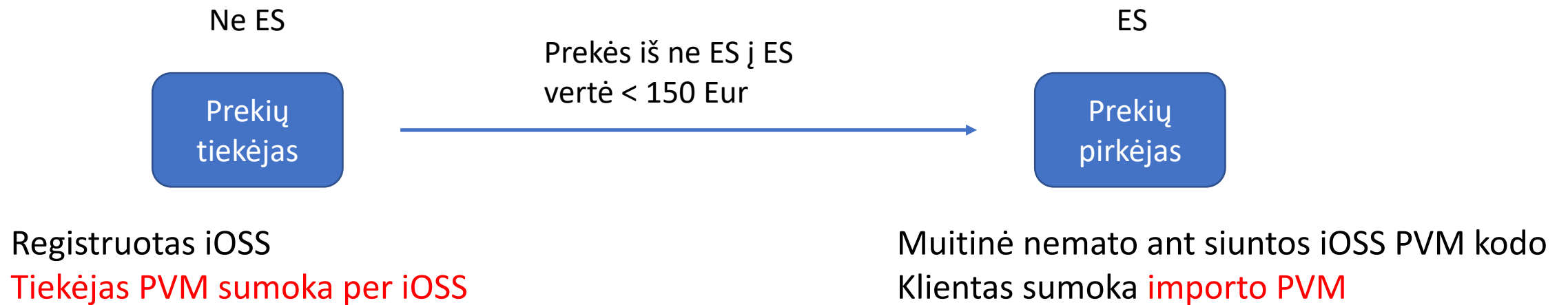
Ne PVM mokėtojo apmokestinamojo asmens įsigyjamoms paslaugoms iš kitos ES

Dvigubas apmokestinimas PVM ES praktinis pavyzdys

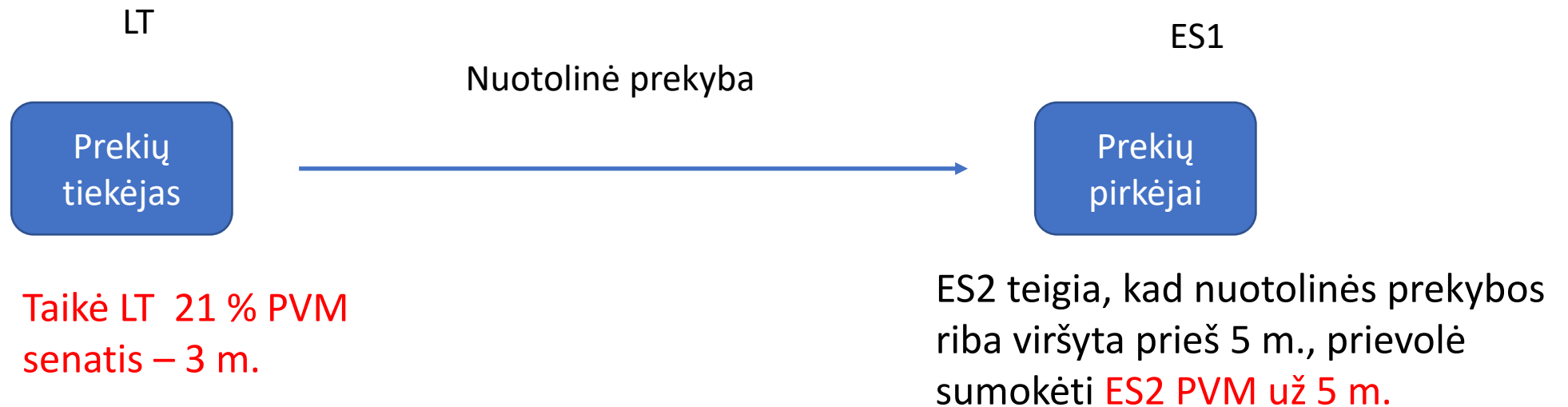


Mokymų paslaugų priskyrimas PVM neapmokestinamom paslaugom – skirtinga praktika ES

Dvigubas apmokestinimas PVM ES praktinis pavyzdys



Dvigubas apmokestinimas PVM ES praktinis pavyzdys



Dvigubas apmokestinimas PVM

Sprendimai

- Teisinio reglamentavimo keitimas (ypač kai dvigubą apmokestinimą šalies viduje sąlygoja PVM direktyvoje nurodytų galimybių nepasirinkimas ir nacionalinės nuostatos)
- Paaiškinimų/PVM komentaro keitimas
- Diskusijos ES lygmenyje (PVM komitetas, PVM ekspertų grupė ir pan.) ir diskusijos tarp valstybių narių, bendri viešai skelbiami paaiškinimai
- Tarpvalstybiniai sprendimai (VAT Cross Border Rulings) – CBR
- SOLVIT
- Teismų praktika

Dvigubas apmokestinimas PVM

Sprendimai

- Informuoti
 - Informuoti mokesčių mokėtojus apie galimas situacijas ir galimus jų sprendimo būdus (pvz. PVM mokėtojo registracija ir kodo pateikimas, CBR, SOLVIT)
- Nustatyti
 - Nustatyti jau esamus ir galimus atvejus. Priimant teisės aktus/pakeitimus ar rengiant išaiškinimus diskutuoti su PVM ekspertais. Reikalingas glaudus bendradarbiavimas tarp teisės aktų leidėjo, VMI ir mokesčių mokėtojų
- Diskutuoti
 - Diskusijos tiek vietiniu, tiek ir tarptautiniu lygmeniu (tarp institucijų, mokesčių administratorių ir mokesčių mokėtojų)
- Spręsti
 - Nustačius atvejus – “nepadėti jų į stalčių”

AČIŪ !

Karolina Jogminaitė - Matačienė

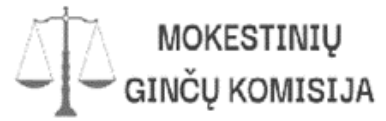
email: karolina@kja.lt

mob: + 370 698 05001

Mokestiniai ginčai. Ar atėjo laikas pokyčiams?

Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės narė
Jurgita Narkevičiūtė

Praktinė - mokslinė konferencija „Mokestiniai ginčai ir mokesčių teisės problemos“
2022-10-13










Mokestinių ginčų komisija – ar kas buvo vakar, atitinka šiandieną?



Komisijos veikla - ginčų nagrinėjimas,

ar yra poreikis MG sąvokos keitimui? 1-3




Mokesčių administravimo įstatymas (MAĮ)

	MAĮ			
MAĮ	Mokestinio ginčo sąvoka	Ginčai, kylantys tarp mokesčių mokėtojo ir mokesčių administratoriaus dėl sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo ar kito panašaus pobūdžio sprendimo, pagal kurį mokesčių mokėtojui naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis, taip pat dėl mokesčių administratoriaus sprendimo atsisakyti grąžinti (įskaityti) mokesčio permoką (skirtumą).	MAĮ 2 straipsnio 22 dalis	
Planuojama				
Diskusija	Ginčai, kuriems taikoma ikiteisminė ginčų nagrinėjimo tvarka	Mokesčių administratoriaus sprendimai neatleisti nuo baudų ir (arba) delspinigių mokėjimo; sprendimai dėl atliktų mokesčio permokos įskaitymo veiksmų; mokesčių administratoriaus veiksmai, sprendimai, kuriais atsisakoma apskaičiuoti ir sumokėti palūkanas už ne laiku grąžintą mokesčio permoką.	MAĮ 145 straipsnio 2 dalis	
				
				
				
				



Komisijos veikla - ginčų nagrinėjimas, ar yra poreikis MG sąvokos keitimui? 2-3

MAJ

MAJ	LVAT	„<...> kito panašaus pobūdžio sprendimo, pagal kurį mokesčių mokėtojui naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis ir (ar) su juo susijusios sumos arba sumažinami mokestinio laikotarpio nuostoliai“	2021-03-24 nutartis adm. byloje Nr. eA-2385-442/2020 
Planuojama	Techniniai keitimai	Apjungimas	MAJ 145 straipsnio 2 dalis 
Diskusija	Įpareigojantys sprendimai	Straipsnio nuostatos taikomos visiems centriniams mokesčių administratoriams. Nesutikdamas su šio straipsnio pagrindu priimtu mokesčių administratoriaus sprendimu, mokesčių mokėtojas jį skundžia Mokestinių ginčų komisijai. Šiems ginčams yra privaloma ikiteisminė jų nagrinėjimo procedūra.	MAJ 37-1 straipsnio papildymas 

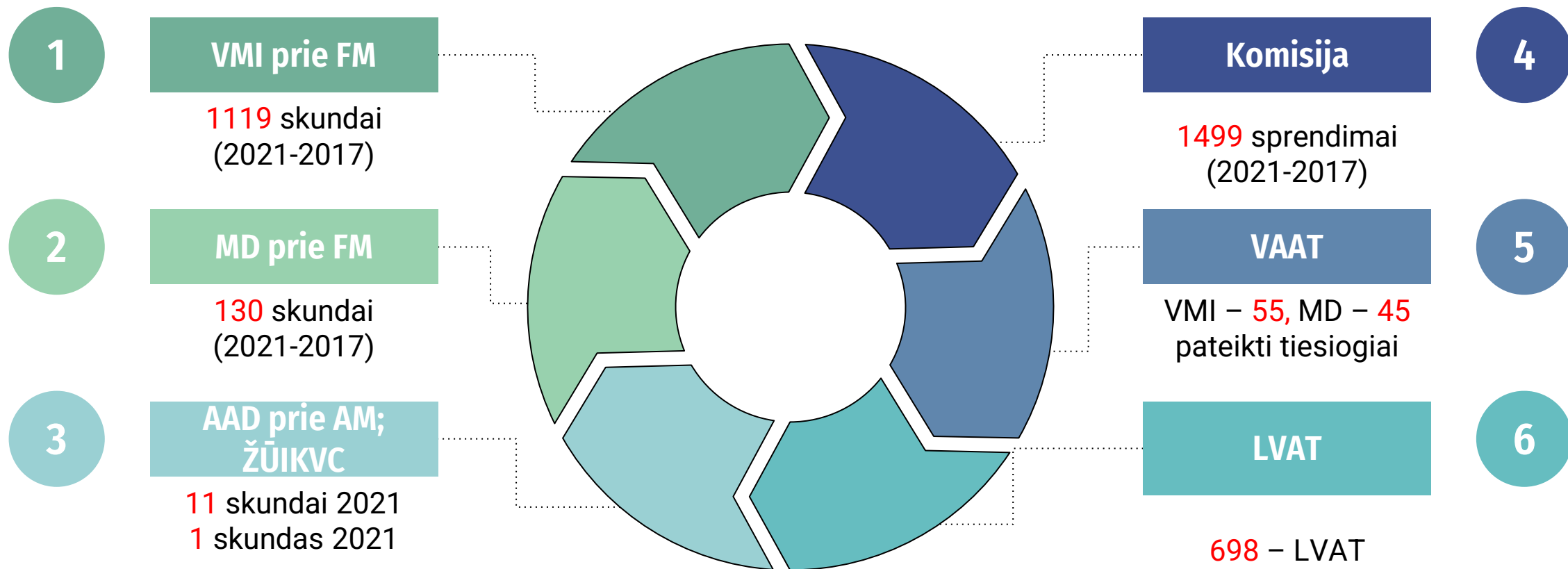


Komisijos veikla - ginčų nagrinėjimas, ar yra poreikis MG sąvokos keitimui? 3-3

	Pagal kitus teisės aktus		
MAJ	Dėl mokesčio už valstybinius gamtos išteklius	Sprendimas priimamas vadovaujantis MAJ nuostatomis, skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.	ABTĮ 29 straipsnio 1 dalis (skundžiama tik teismui).
Planuojama	*Dėl mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionariųjų taršos šaltinių, iš mobiliųjų taršos šaltinių, gaminių atliekomis, pakuočių atliekomis, sąvartyne šalinamomis atliekomis	Sprendimas priimamas vadovaujantis MAJ nuostatomis, skundžiamas Komisijai.	*Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 11 straipsnio 5 dalis (skundžiama Komisijai).
Diskusija	Diskusijai	Kas toliau? Ar yra poreikis?	Kokia praktika / modelį taikysime ateityje?

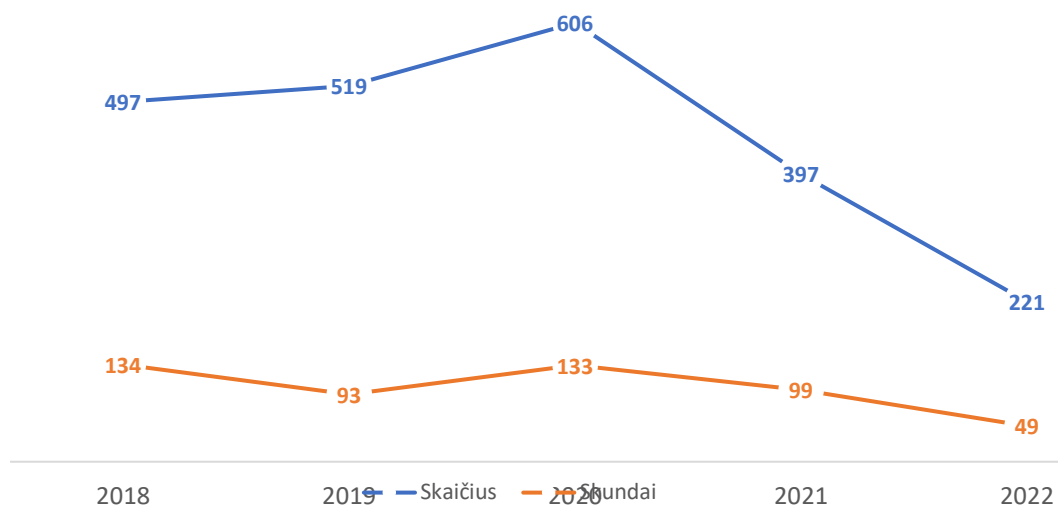


Mokestinių ginčų skaičiai, 1-2



VMI mokestiniai patikrinimai, kaip keičiasi skaičiai, 2-2

MOKESTINIŲ PATIKRINIMŲ SKAIČIUS IR APELIACIJŲ SKAIČIUS



Rizika 1

Mokesčio mokėtojo lūkestis

Rizika 2

Mokesčių sistemos sudėtingumas

Rizika 3

Mokesčių amnestija

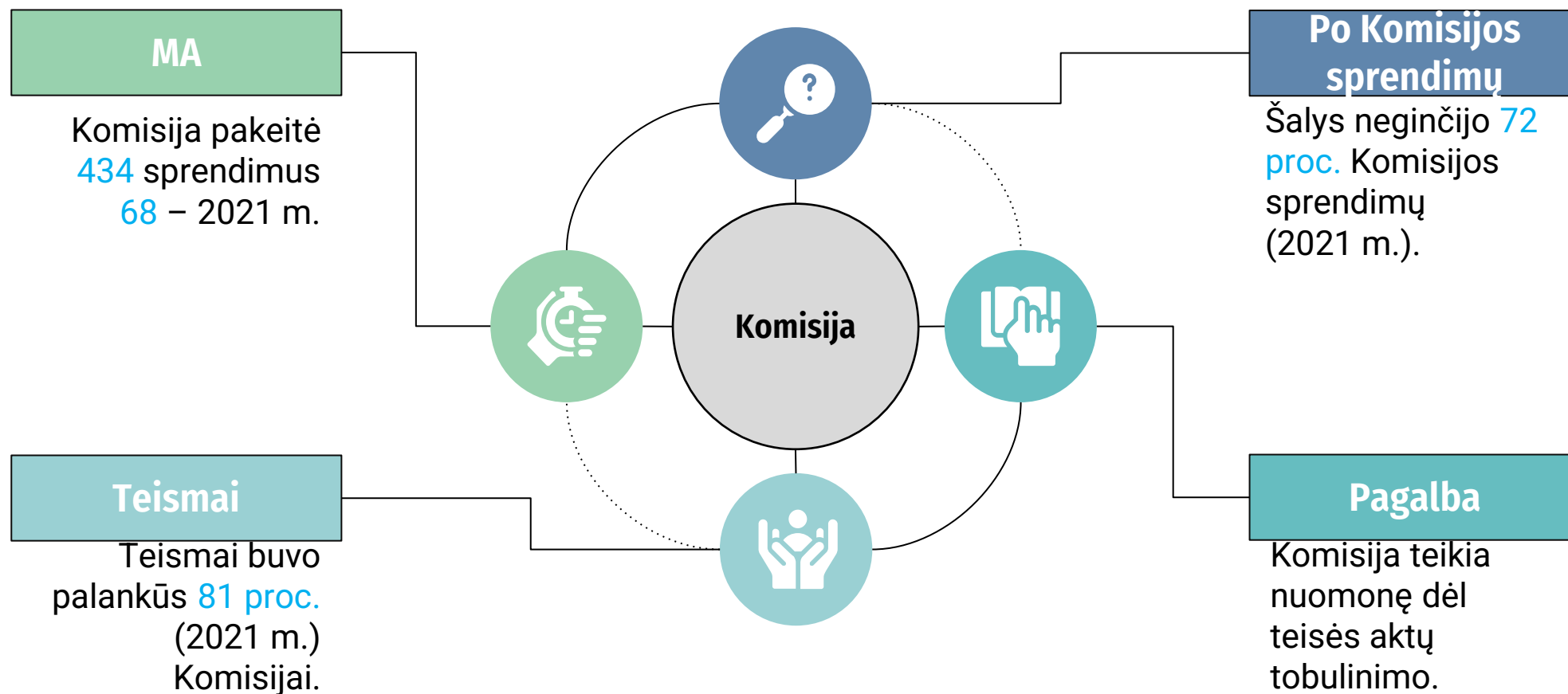
Rizika 4

Pandemija Covid-19

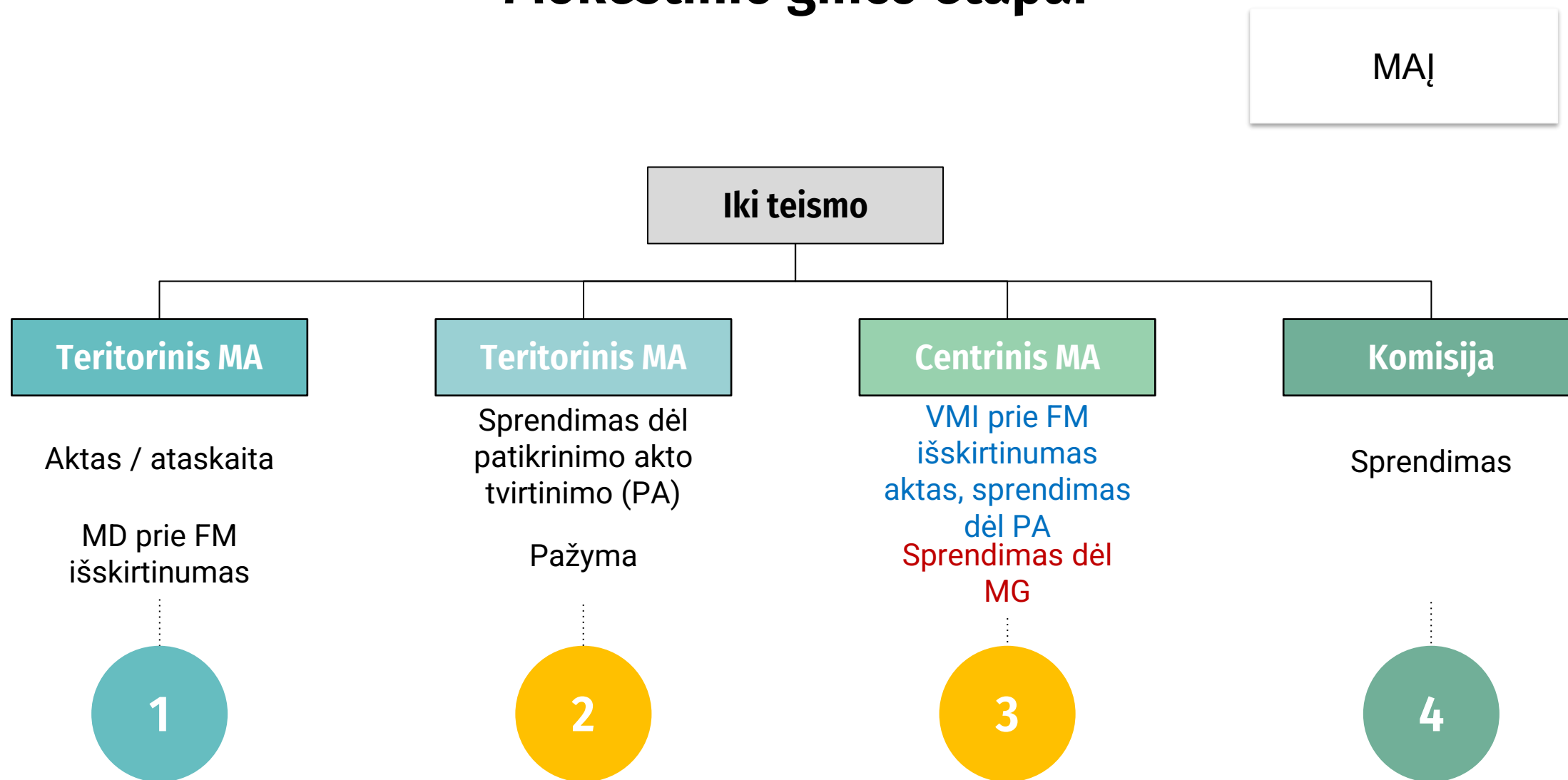
		Rizika	Rizika
Vidutis skaičius MM teikiančių pastabas / skundus	23 proc.*	●	●
Mokesčių mokėtojo lūkestis	Mokesčių mokėtojo baimės	●	●

Komisijos vaidmuo ginčų kontekste

Ar to pakanka, kad mokesčių mokėtojai pasitikėtų institucija?



Mokestinio ginčo etapai





Mokestiniai ginčai. Ar atėjo laikas pokyčiams?



TAIP, laikas atėjo!
Pokyčiai priklausys nuo mūsų visų.



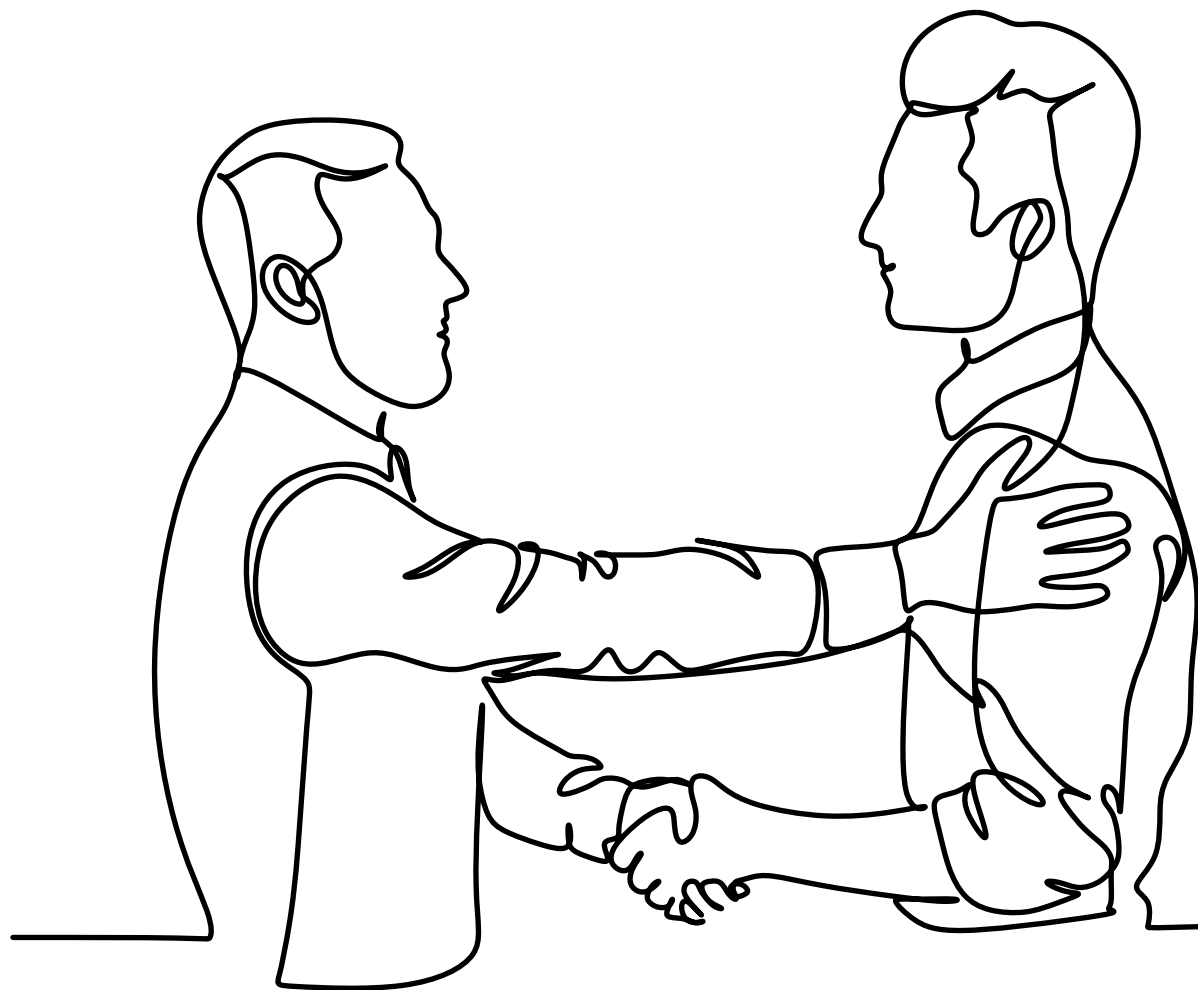
Kviečiame prisijungti prie diskusijos ir
laukiame Jūsų pasiūlymų.

Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos
Respublikos Vyriausybės narė
Jurgita Narkevičiūtė
jurgita.narkeviciute@mgk.lt

KAIP IŠSAUGOTI VERSLO IR MUITINĖS PARTNERYSTĘ?

Jonas Sakalauskas
advokatas, partneris,
ginčų praktikos ekspertas

2022-10-13



AVERUS
ADVOKATŲ PROFESINĖ BENDRIJA



Įsivaizduojama,
kad abi pusės
neturi nieko bendro

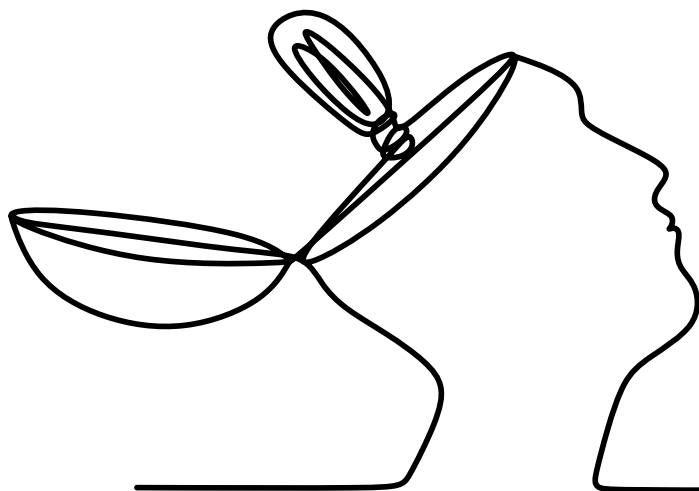
PUSĖS NESIKALBA



MD sprendimais dėl ginčo esmės panaikino ar modifikavo TM patikrinimo ataskaitų

Iš maitinės pusės:

- Neteisingos išvados
- Patikrinimo ataskaitų nepagrįstumas

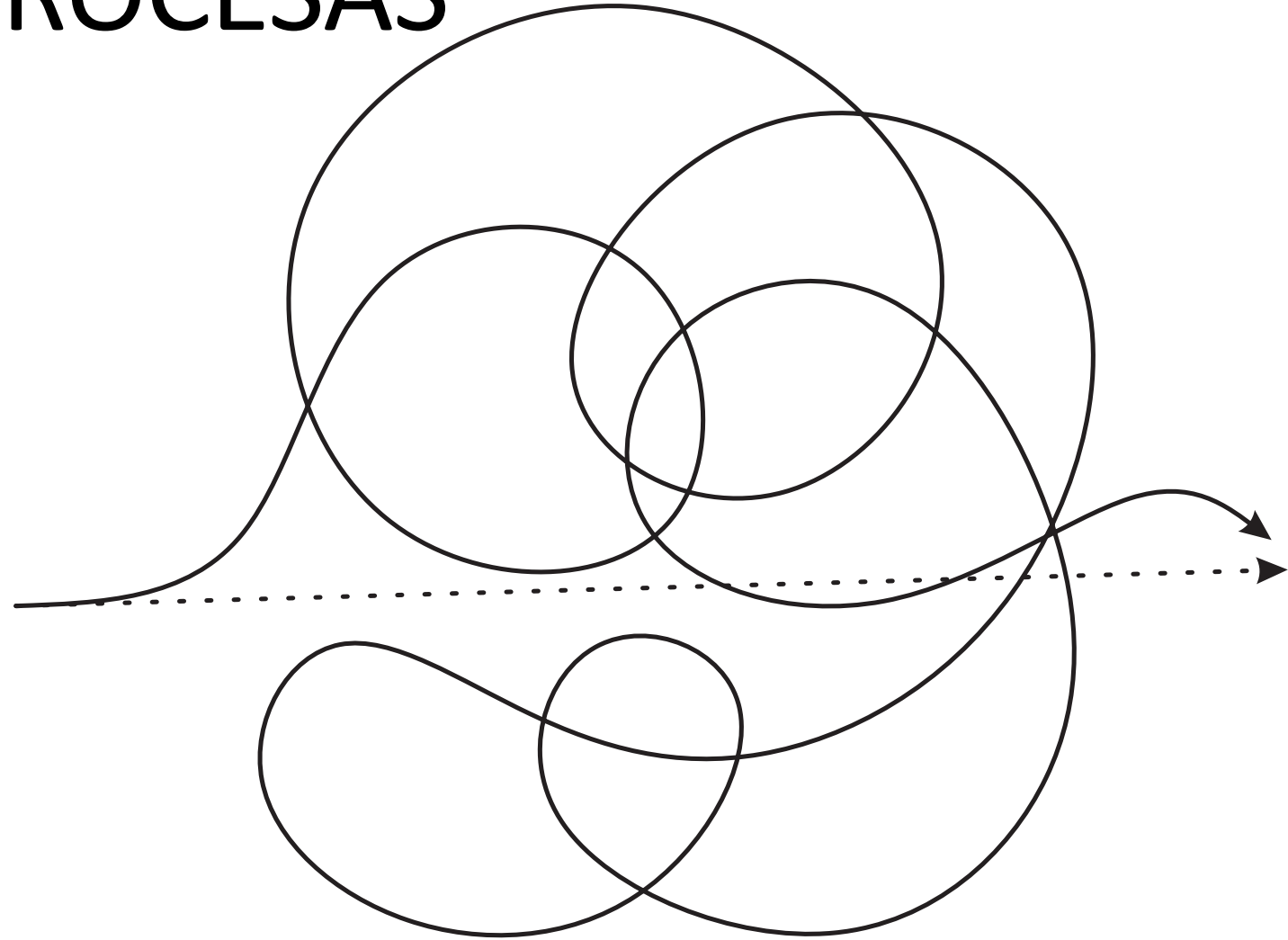


Iš verslo pusės:

- Nuvertinama bendradarbiavimo laiku svarba

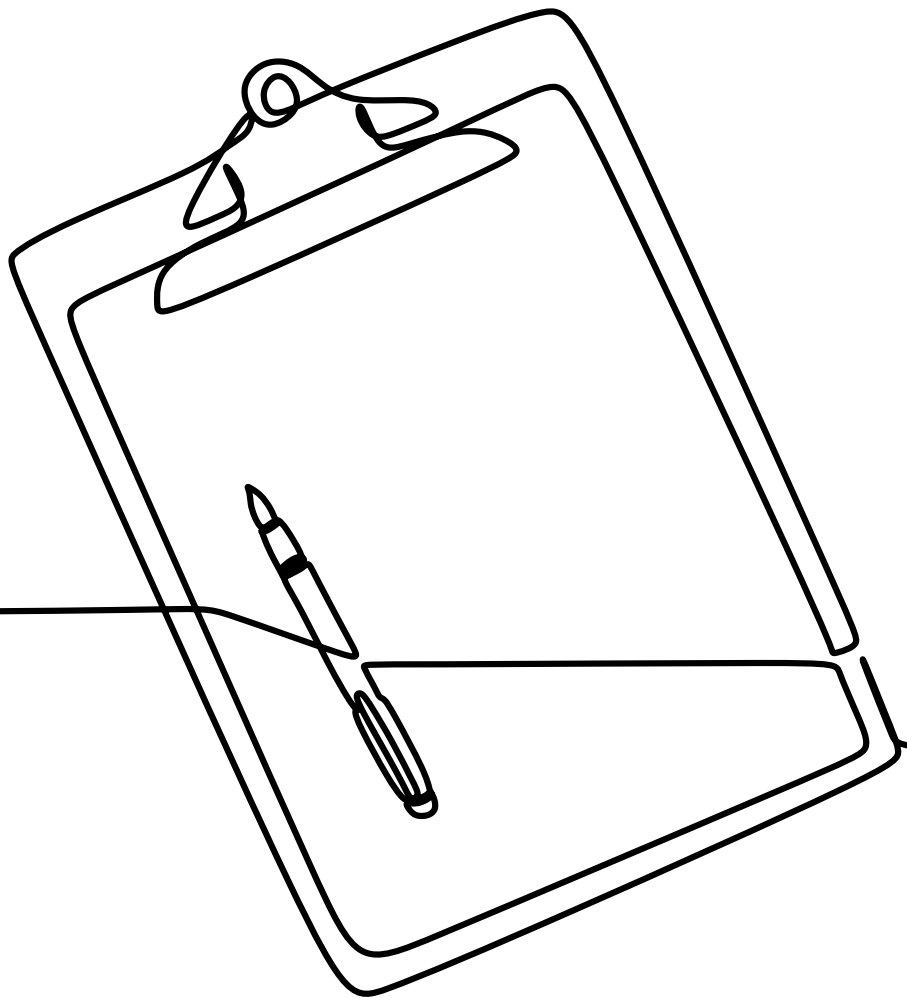
BRANGUS IR ILGAS PROCESAS

- Ginčų kiekis
- Neteisingos išvados
- Finansinės ir žmonių resursų išlaidos



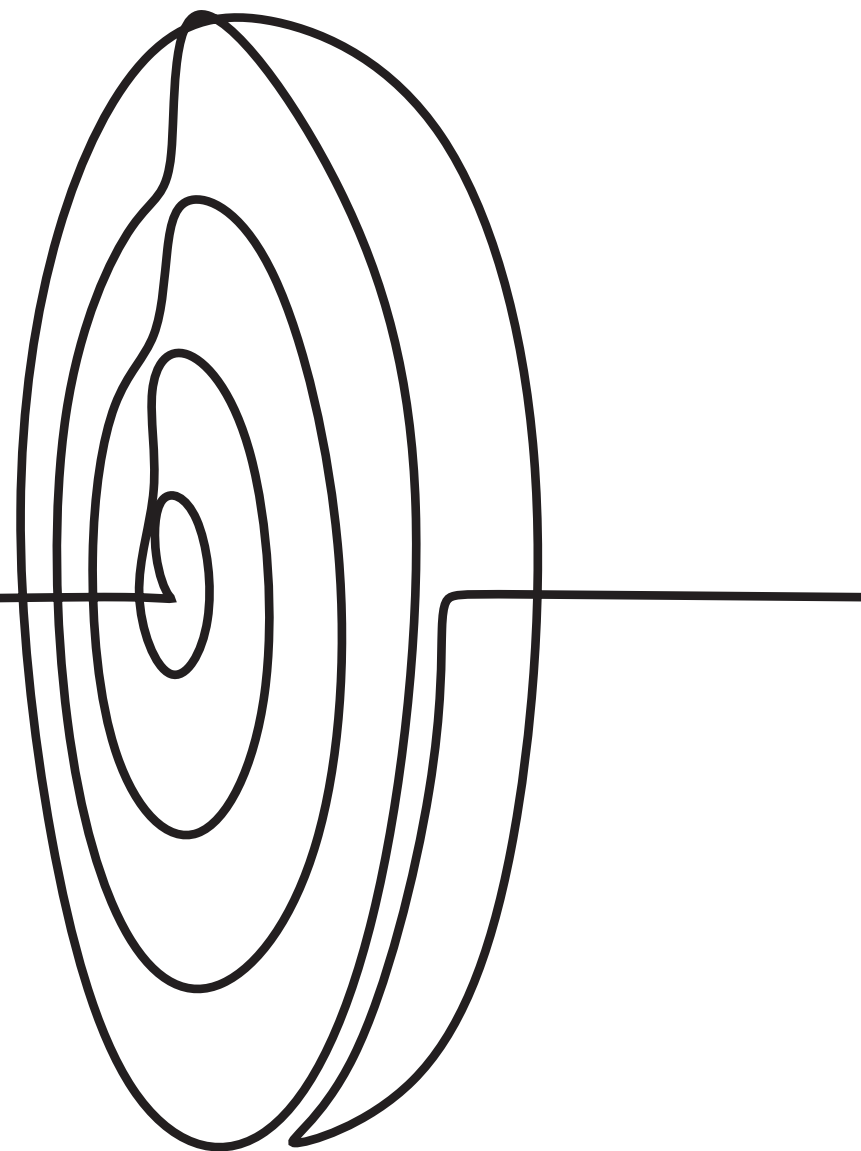
KOKIA ŽALA DABAR

Kiek tai kainuoja - lėšų,
laiko, krūvio



IEŠKOTI bendrumo

Bendras interesas -
operatyvus patikrinimas ir
mažesni kaštai





KĄ GALIME PADARYTI GERIAU

Iš verslo pusės:

- proaktyvumas
- personalas su muity patirtimi

KĄ GALIME PADARYTI GERIAU



Iš maitinės pusės:

- pagalba ir patarimai
- aiškiai pagrįstos ataskaitų išvados



TANGO REIKIA DVIEJŲ

"Šokį" galima sušokti tik pasitikint,
įsiklausant ir komunikuojant



AVERUS

ADVOKATŲ PROFESINĖ BENDRIJA

Gero administravimo principas administruojant mokesčius

Monika Bielskienė, advokatė, PwC Lietuva
2022 m. spalio 13 d.





Kas yra geras
administravimas?

Gero administravimo principas

- Bendrasis teisės principas
- Plėtojamas teismų praktikoje
- Talpina savyje viešojo administravimo, kitus bendruosius principus



Sažiningumas

Teisė Būti Išklausytam
Atsakomybė už Sprendimus

Atvirumas Permainoms

^{Nepiktnaudžiavimas}
Išmanumas

^{Skaidrumas}
Objektyvumas

^{Proporcingumas} ^{Protingumas} ^{Istatymo Viršenybė}

^{Rūpestingumas}
Kokybiškas Aptarnavimas

Atvirumas Naujovėms

Efektyvumas

Lygiateisiškumas



Akte turi būti nurodomi **pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai**, pateikiamas teisinis pagrindas <...>; motyvų išdėstymas turi būti **adekvatus, aiškus ir pakankamas**

LVAT Nr. A-756-450/2010, Nr. eA-1102-442/2018, Nr. A-1700-442/2022



**Formaliai ir biurokratiškai vykdomos
viešojo administravimo funkcijos
nesiderina su gero administravimo
principu.**

LVAT Nr. A-486-575/2020

2

Geroji praktika

Ambicija šiuolaikiškumui

- Skaitmeninimas
- Anglų kalba
- Lankstumas

VMI POLARIS 2025

Modernus ir veiksmingas mokesčių administravimas



EDS

Electronic declaration system

TIES

Taxation and Data Exchange
Subsystem

EPRIS

Electronic application acceptance
system

i.MAS

Intelligent tax administration system

AIS

Excise information system

OSS

One Stop shop

Bendradarbiavimas

- Su verslu
- Su NVO
- Vadovybės pavyzdys



Įvairių formatų paieškos

- Socialiniai tinklai
- Youtube
- Webinarai



Dr. Martynas Endrijaitis • 1st
Deputy Head of State Tax Inspectorate of Lithuania; Assoc. Prof. (Docent) at V...
1w • 🌐

Tikiu, kad mokesčių administravimas gali būti tiek sklandus, kiek sąmoningi yra mokesčių mokėtojai, o tam būtinas mokestinio raštingumo ugdymas. Kodėl? ...see more

[See translation](#)

**Mokesčiai
sugrįžta
kiekvienam**

Kad akcijų ir kripto turto pardavimas būtų paprasta



14:49

VMI TINKLALAIDĖS

Kad akcijų ir kripto turto pardavimas būtų paprasta

511 views • 1 month ago

 Valstybinė mokesčių inspekcija Vaizdo kanalas

Pokalbis apie akcijų ir kripto turto pardavimus. Klausydami sužinosite, kada atsiranda būtinybė mokėti mokesčius,

3

Iššūkliai

Objektyvumas

- Orientavimasis į maksimalią naudą biudžetui (ESTT C-396/20)
- Turinio viršenybė prieš formą į vieną pusę



Verslo aplinkos supratimas

- Duomenų teikimo apimtys
- Lankstumas
- Diskusijos, susitikimai
- Verslo veikimo principai



Īpareigojantys sprendimai

- Teisinės pasekmės
- Rūpestingumo matas (LVAT eA-10-442/2022)
- Būdas išsprēsti ginčā dēl teisēs ankstyvajame etape
- Ar būtinas neaiškumas?





Monika Bielskienė

Advokatė

PwC Lietuva projektų vadovė

+370 687 62094

monika.bielskiene@pwc.com



[/monikabielskiene](https://www.linkedin.com/company/monikabielskiene)

Ačiū

[pwc.com](https://www.pwc.com)

© 2022 PwC. PwC“ vadinamas „PricewaterhouseCoopers International Limited“ (PwCIL) firmų narių tinklas arba, atsižvelgiant į kontekstą, atskiros „PwC“ tinklo firmos narės. Kiekviena iš jų yra atskiras ir savarankiškas juridinis vienetas ir nėra PwCIL ar kitos firmos narės atstovas. PwCIL neteikia paslaugų klientams. PwCIL nėra atsakinga už firmų narių veiksmus ar neveikimą, nedaro įtakos jų priimamiems sprendimams ir nesusaisto jų jokiais įsipareigojimais. Nei viena firma narė nėra atsakinga už kitų firmų narių veiksmus ar neveikimą, nedaro įtakos kitų firmų narių priimamiems sprendimams ir nesusaisto kitų firmų narių ar PwCIL jokiais įsipareigojimais. Išsamesnės informacijos ieškokite mūsų svetainėje adresu www.pwc.com/structure.



**Vilnius
universitetas**



Senaties taikymo mokestinuose santykiuose probleminiai aspektai

SENATIES TAIKYMO MOKESTINIUOSE SANTYKIUOSE PROBLEMINIAI ASPEKTAI

Dr. Gediminas Užubalis

VU Teisės fakulteto Viešosios teisės katedros lektorius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjas



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

TURINYS

1. Senaties terminai mokesčių administravime
2. Deklaracijos stabilumo koncepcija
3. Perkeliamų nuostolių dydžio peržiūrėjimo klausimas



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

SENATIES TERMINAI MOKESČIŲ ADMINISTRAVIME



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

**Vilniaus
universitetas**



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Teisine prasme terminas – tai juridinis faktas, su kuriuo įstatymas sieja tam tikrų teisių ir pareigų atsiradimą, pasikeitimą ar pasibaigimą.

Pranešimo objektas – mokesčių mokėtoją saugantys senaties terminai, t. y. tokie, kuriems suėjus pasibaigia tam tikra subjektinė teisė.

Paskirtis ir prigimtis

Senaties terminai nustatomi siekiant Konstitucijoje įtvirtintų svarbių vertybių – teisinio apibrėžtumo, stabilumo, susiklosčiusių materialinių santykių baigtinumo.

Terminas „senaties terminas“ atėjęs iš civilinės teisės, kaip ir terminas „prievolė“.

Įtvirtinti Mokesčių administravimo įstatyme



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Reguliavimas

Mokesčių apskaičiavimo (perskaičiavimo) terminas, įtvirtintas MAĮ 68 straipsnio 1 dalyje:

Jeigu kitaip nenustatyta šiame straipsnyje ar atitinkamo mokesčio įstatyme, mokesčių mokėtojas ar mokesčių administratorius mokesčių apskaičiuoti arba perskaičiuoti gali ne daugiau kaip už einamuosius ir trejus praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus atgal nuo tų metų, kuriais pradedama mokesčių apskaičiuoti arba perskaičiuoti, sausio 1 dienos.

Išieškojimo senaties terminas įtvirtintas MAĮ 107 straipsnyje:

Mokesčio ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas yra 5 metai.



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Kai kurie skirtumai nuo civilinės teisės senaties

MAĮ 68 straipsnio 1 dalies mokesčių perskaičiavimo senaties terminą teismas taiko *ex officio* (2005 m. balandžio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A15-485/2005)

MAĮ 107 straipsnyje nustatyto termino eigą nutraukia tik išieškojimo sustabdymas (pvz., pateikimas vykdyti nesustabdo)





Deklaracijos stabilumo konceptija LVAT sprendimas byloje Nr. A-2667-438/2015



**LIETUVOS
TEISMAI**
Vilniaus apygardos
administracinis teismas

**Vilniaus
universitetas**

Reali galimybė apsiginti

Vienkartinio gyventojų turto deklaravimo įstatyme nustatytos teisės ir pareigos mokesčių teisinių santykių srityje: teisingai deklaruoti, iš kitos pusės – leisti pagrįsti.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktrina : <...> Esminiai mokesčio elementai <...> turi būti nustatomi įstatymu“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2000 m. kovo 15 d.; 2002 m. birželio 3 d.; 2003 m. lapkričio 17 d. nutarimai); <...> „Įstatymų leidėjas, <...> turi nustatyti mokesčių mokėjimo, ginčų nagrinėjimo, taip pat skundų dėl mokesčio administratorių priimtų sprendimų padavimo terminus. Šie terminai turi būti protingi, racionalūs <...> kad mokesčio mokėtojas turėtų galimybę laiku pasinaudoti savo teisių gynyba“ (Konstitucinio Teismo 2003 m. lapkričio 17 d. nutarimas); <...> „santykiai turi būti grindžiami ne tik valdingų nurodymų veiksmingu įgyvendinimu, bet ir mokesčio mokėtojų realia galimybe ginti savo teisėtus interesus“ (Konstitucinio Teismo 1997 m. liepos 10 d. nutarimas).



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Analogiški santykiai reguliuojami kitaip

iš esmės panašiuose teisiniuose santykiuose, terminai per kuriuos šie teisiniai santykiai įgyja teisinį stabilumą yra nustatyti – GPMĮ numato galimybę tikslinti deklaraciją 5 metus ir MAĮ 68 straipsnis – perskaičiavimo terminas (tuo metu 5 metai, dabar – 3 ir 5).

Vienkartinio gyventojų turto deklaravimo įstatymu nėra tinkamai sureglamentuotas aptariamasis teisinis santykis, jį galima išspręsti taikant teisės analogijos taisykles, o būtent, Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 5 straipsnio 3 dalies ir 9 straipsnio 3 dalies bei Mokesčių administravimo įstatymo 68 straipsnio nuostatas.

Laikėsi nuostatos, kad santykiai nėra tinkamai sureguliuoti ir todėl taikytina teisės analogija.

LVAT pakartojo ir patvirtino, kad sprendimas byloje Nr. A-2667-438/2015 turi precedento galią eA-5376-968/2019, Nr. A-569-602/2019.



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Pozicijos „sušvelnėjimas“

LVAT 2017-07-04 nutartyje byloje byloje A-1125-556/2017 ir pasisakė:

<..> „tikslinga papildyti principinę LVAT 2015 m. rugsėjo 23 d. sprendime suformuotą nuostatą dėl gyventojų turto deklaracijoje nurodytų duomenų kvestionavimo bei galbūt paneigimo laike, kai yra nustatomi akivaizdžiai protingumo kriterijams prieštaraujantys duomenys ar yra kitų išskirtinių aplinkybių, leidžiančių nepaisyti nuostatos dėl gyventojų turto deklaracijoje nurodytų duomenų kvestionavimo konkrečiame laike“ <..>

Taigi apribojo ankstesnio išaiškinimo dėl analogijos netaikymą esant situacijai, kuri atitinka taip vadinamą akivaizdumo kriterijų.



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Galimybė vertinti aplinkybes „už termino“

MAĮ 68 straipsnio senaties terminas neriboja mokesčių administratoriaus teisės nustatyti ir vertinti į šį terminą nepatenkančias faktines aplinkybes, kurios yra reikšmingos apskaičiuojamiems (perskaičiuojamiems) mokesčiams ir susijusioms sumoms. (pvz., A438-201/2011).

Pavyzdžiui, vertinti įsigijimo dokumentų, kurie atspindi aplinkybes, vykusias iki laikotarpio, patenkančio į šį terminą.

Toks požiūris „konkuruoja“ su deklaracijos stabilumo koncepcija.



Perkeliamų nuostolių dydžio peržiūrėjimo klausimas



LIETUVOS
TEISMAI
Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Vilniaus
universitetas

LVAT 2022 m. sprendimas byloje Nr. eA-158-575/2022

MGK ir VAAT palaikė pareiškėjo poziciją ir rėmėsi bylos A-2667-438/2015 suformuota teisės aiškinimo praktika dėl deklaracijoje nurodytų duomenų teisinio stabilumo ir dėl to turi būti taikoma MAĮ 68 str. 1 dalis terminas (mokesčio perskaičiavimui) dėl deklaracijoje nurodytų duomenų.



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Argumentai: Specialiai aptarta teisė

Teisė perkelti nuostolius (PMĮ 30 straipsnio 1 dalis) yra atskirai aptarta, t. y. tokia teisė yra suteikta įstatymų leidėjo ir pareiga pagrįsti (įrodyti), jog yra tenkinamos šios teisės realizavimo sąlygos, tenka šia teise siekiančiam pasinaudoti asmeniui (35-37 punktai).

Taigi iš esmės taikė „griežto požiūrio“ į lengvatą doktriną, kurią naudoja ir kitose bylose.



Argumentai: nepasibaigę santykiai

1) Su ankstesniais mokestiniais laikotarpiais patirtais mokestiniais veiklos nuostoliais susiję santykiai, mokesčių mokėtojui nusprendus juos (nuostolius) atskaityti vėlesniais mokestiniais laikotarpiais (perkelti), negali būti laikomi pasibaigę;

(2) Sąsajumas su mokesčio laikotarpiu: toks nuostolis yra, be kita ko, susijęs su vėliau realizuojama mokesčio mokėtojo teise, tiesiogiai (betarpiškai) lemiančia to vėlesnio mokestinio laikotarpio mokestinių prievolių apimtį.

38,39 punktai



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Kas nepasakyta

Nuostolių deklaravimas nėra numatytas įstatyme, o tik VMI deklaracijos formoje. Įstatymas numato tik mokesčio deklaravimą ir jo perskaičiavimą.

Ar taikė faktų, susidariusių iki apmokestinamo laikotarpio, nustatymo koncepciją?
Netaikė.

Ar pasisakė, kad netaikytina?

34 p. pasisakė, kad: „Įrodinėjimo naštos paskirstymo aspektu išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia sutinka su pareiškėju, kad atsakovas nepagrįstai mokesčio laikotarpio nuostolius tapatina su Pelno mokesčio įstatyme vartojamomis ir aiškiai apibrėžtomis „leidžiamų atskaitymų“ ir (ar) „sąnaudų“ sąvokomis“.

Galima daryti išvadą, kad pastebėjo, kad nesutinka, jog priskirtinos sąnaudos ar leidžiamais atskaitymams (PMĮ 2 str. 31 d. 17 str. 1 d.). Bet savaime aišku, nes nuostoliai prie „ribojamų dydžių leidžiamų atskaitymų“ (17 straipsnio 2 dalis). Savaime nereiškia, kad netaikytina, bet ir tai, kad taikytina.



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Ar klausimas išspręstas?

Susidaro situacija, kurioje įrodymus reikia saugoti neapibrėžtą laiką ir nuostolių teisėtumo (tikrumo) klausimas lieka atviras neribotą laiką.

Galima kelti klausimą – gal įstatymų leidėjas gali sureguliuoti situaciją taip, kad tokio neapibrėžtumo neliktų.

Praktikoje mokesčių administratorius atlieka nuostolių deklaravimo patikrinimus.



LIETUVOS
TEISMAI

Vilniaus apygardos
administracinis teismas

Mokesčių vengimo atvejai: VMI vertinimas



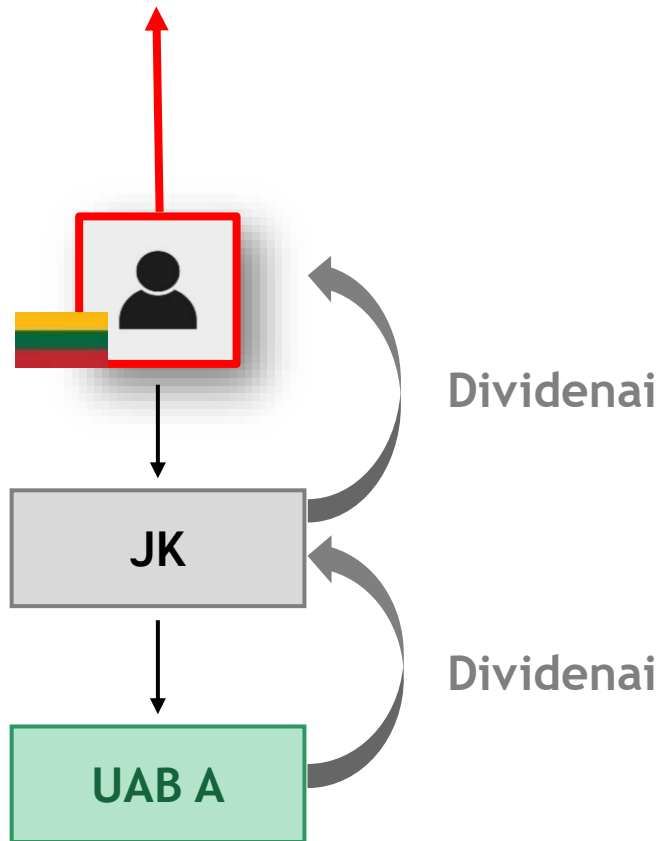
ES Teisingumo Teismo praktika

ESTT didžiosios kolegijos 2019 m. vasario 26 d. sprendimas sujungtose bylose N Luxembourg 1 ir kt. prieš Skatteministeriet (C-115/16, C-118/16, C-119/16 ir C-299/16)

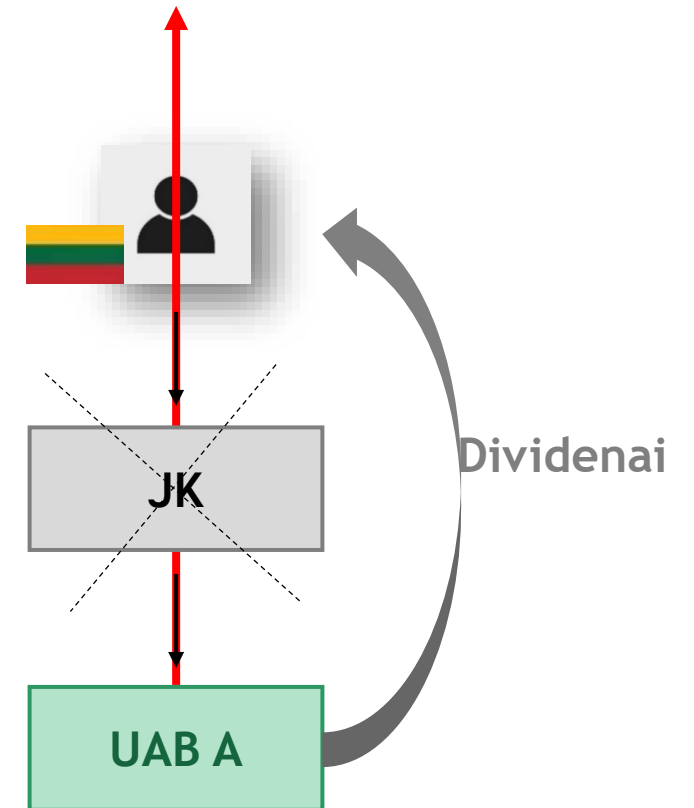
- „Bendrovės tarpininkės“ atvejis yra tik vienas iš apsimestinio darinio atvejų - „fiktyviu dariniu gali būti laikoma bendrovių grupė, kuri buvo sukurta dėl ekonominės realybės neatspindinčių motyvų ir kurios struktūra yra tik formali, o jos pagrindinis tikslas ar vienas iš pagrindinių tikslų yra gauti mokestinės naudos, prieštaraujančios taikytinos mokesčių teisės tikslui ar paskirčiai
- „Bendrovė tarpininkė“, pvz., dėl kurios įterpimo nuslepiamas tikrasis dividendų, palūkanų gavėjas ar kt. atvejai

Dividendai

15 % GPM, B klasė (gegužės 1 d.)
Lietuvos biudžetas



15 % GPM, A klasė (iki kito mėn. 15 d.)
Lietuvos biudžetas



Ar tokia sandorio struktūra pateisinama PM tikslais?

Aplinkybių testas

Mokesčių administratorius kompleksiškai įvertina tokias aplinkybes:

- vieneto vadovai ar valdymo organai neturi tinkamos kvalifikacijos eiti tokias pareigas
- vienetė nėra darbuotojų arba jų yra per mažai deklaruojamai veiklai vykdyti
- vieneto darbuotojai neturi tinkamų įgaliojimų sutartoms funkcijoms atlikti
- vieneto darbuotojų patirtis, kompetencijos, darbo funkcijų vykdymui skiriamas laikas neatitinka vieneto veiklos pobūdžio ir/ar minimalių reikalavimų
- svarbiausi vieneto sprendimai nėra priimami to vieneto vadovų ar valdymo organų
- vieneto valdybos narių susirinkimai vyksta ne įsisteigimo (įregistravimo) valstybėje
- vienetas nevykdo realios aktyvios veiklos (pvz., nėra produkcijos)
- vieneto pajamos yra tik pasyvios veiklos pajamos
- įsisteigimo valstybėje nėra faktinio vieneto buvimo (nėra patalpų, įrangos ir pan.), jei jos reikalingos veiklos vykdymui
- vienetas neturi banko sąskaitos jurisdikcijoje, kurioje yra įregistruotas
- vieneto veikimo laikas trumpas arba jis įsteigiamas prieš pat dividendų mokėjimą
- kt.

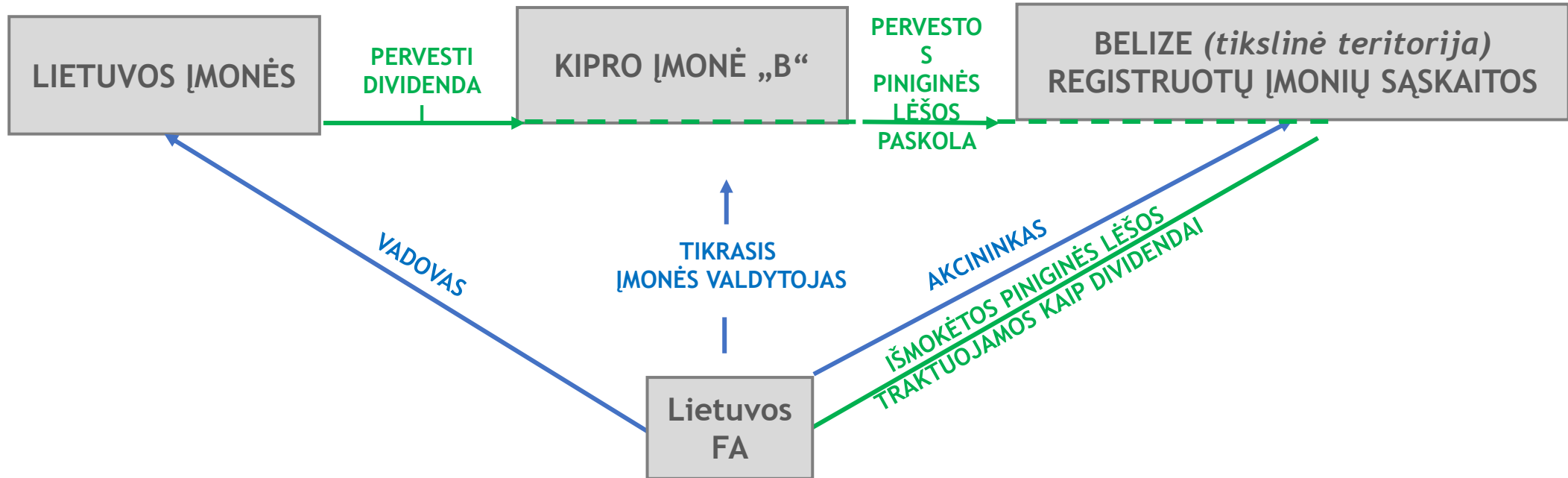
Aplinkybių testas

Mokesčių administratorius kompleksiškai vertina aplinkybes:

Mokesčių mokėtojų rezidavimo pažymos išduodamos bei FR0021 formos (DAS-1) patvirtinamos mokesčių mokėtojui atitinkant formalius reikalavimus, būtinus tokioms formoms išduoti ar patvirtinti, mokesčių administratoriui nevertinant mokesčių mokėtojų veiklos, vykdytų ūkinių (finansinių) operacijų turinio, jų realumo ir pan.

Todėl šios pažymos įmonės komercinio ekonominio tikslo neįrodo.

Dividendai, išmokėti per trečiuosius asmenis (1)



Konstatuota, kad tikrasis naudos gavėjas (LT įmonių išmokėtų dividendų gavėjas) yra FA - LT įmonių vadovas, o Kipro įmonė įsteigta ir verslo struktūroje naudojama ne dėl svarių komercinių priežasčių, atspindinčių ekonominę realybę, o kaip tarpinė grandis.

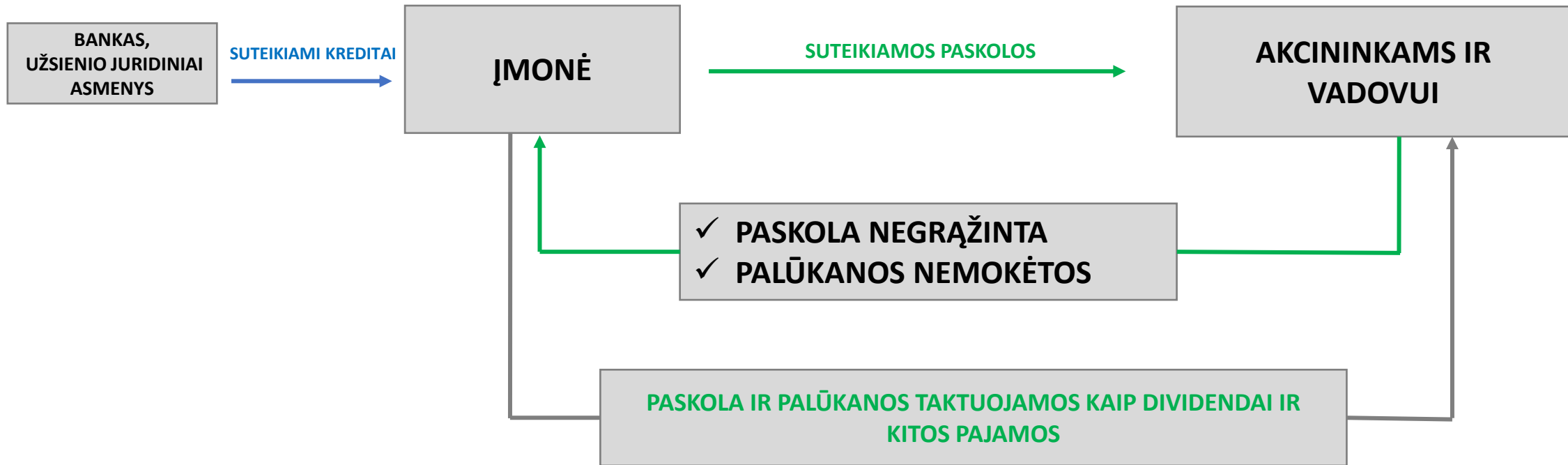
Dividendai, išmokėti per trečiuosius asmenis (2)

Per trečiuosius asmenis fiziniam asmeniui atlikti mokėjimai rodo, kad ne įmonė, bet fizinis asmuo yra tikrasis dividendų gavėjas.

Reikšmingos aplinkybės

- Kipro įmonė nėra įregistruota kaip darbdavys, neturi patalpų, nėra sudaryta jokia patalpų nuomos sutartis, nėra darbuotojų;
- Kipro įmonės direktorius formaliai paskirtas asmuo, kuris daugiau nei 100 kitų Kipre įregistruotų įmonių atstovas, iš jų dauguma atvejų direktorius;
- Kipro įmonė gavo tik pasyvias pajamas (dividendų, palūkanų) iš valdomų Lietuvoje registruotų įmonių. Jokių įplaukų iš akcininkų negavo ir dividendų šioms įmonėms nemokėjo, įplaukų iš kitose šalyse registruotų įmonių negavo ir gautų piniginių lėšų į turtą ar naujų įmonių akcijas neinvestavo, paskolų nei kontroliuojamoms, nei kitoms su įmone nesusijusioms bendrovėms nesuteikė;
- Visus sprendimus dėl gautų Kipro įmonės dividendų naudojimo, priėmė ne pati Kipro įmonė, o fizinis asmuo - Lietuvos įmonių vadovas, kuris, organizavo piniginių lėšų pavedimus iš Kipro įmonės į Belizo įmonę, kurios banko sąskaitomis laikinai turėjo galimybę disponuoti taip pat minėtas fizinis asmuo.

Paskolos - dividendai, kitos su darbo santykiais nesusijusios pajamos (1)



Įmonės sudarytomis paskolų sutartimis buvo suteiktos ne paskolos, o įmonės akcininkams (fiziniams asmenims) išmokėti dividendai, direktoriui išmokėtos kitos A klasės su darbo santykiais nesusijusios ir ne individualios veiklos pajamos, nuo kurių turi būti apskaičiuotas ir į biudžetą sumokėtas GPM.

Paskolos - dividendai, kitos su darbo santykiais nesusijusios pajamos (2)

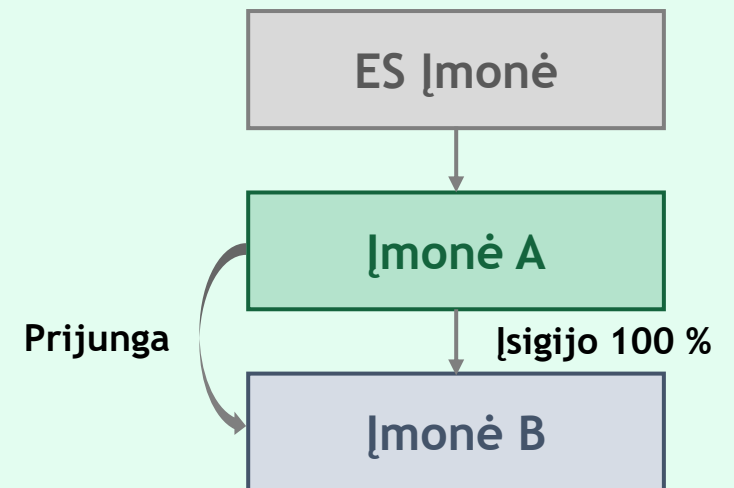
Paskolų sutartimis buvo suteiktos ne paskolos, o akcininkams išmokėti dividendai, vadovui - kitos pajamos.

Reikšmingos aplinkybės

- Įmonė dirbo pelningai, tačiau pelno akcininkams neskirstė;
- Įmonė suteikė paskolas akcininkams, pati apyvartinių lėšų trūkumą kompensuodama bankų kreditais;
- Suteiktos paskolos įmonei ekonomiškai nenaudingos (palūkanos nemokamos, paskolos negražinamos);
- Bendrovės veiklos rodikliai: nepaskirstyto pelno likutis, direktoriui mokamas mažas darbo užmokestis, Bendrovės vardu įsigytas turtas, suteiktų paskolų dydis, skolos didėjimas, paskolų gavėjų galimybės gražinti skola

Prestižas (akcijų įsigijimas)

- Įmonė A įsteigta tam, kad įsigytų Įmonės B akcijas
- Įmonė A paėmusi paskolą įsigijo 100 % Įmonės B akcijų
- Greitu laiku įvyko reorganizavimas - Įmonė A prijungta prie Įmonės B
- Po reorganizavimo Įmonė A veiklą baigė
- Įmonė B amortizuoja prestižą, mažina apmokestinamąjį pelną
- Atsiskaitymo už akcijas našta perkelta pačiai pelningai veikusiai Įmonei B



Bendrovė iš reorganizacijos negavo ekonominės naudos.

Prestižas

Bendrovė, kuri įsigyja kitos bendrovės akcijas, siekdama pripažinti susidariusį prestižą ir jį amortizuoti, privalo atitikti šias sąlygas:

1. įsigytos įmonės akcijos turi būti apmokėtos pinigais;
2. įgyjamas kontrolinis akcijų paketas;
3. įsigyjančioji ir įsigyjamoji įmonės reorganizuojamos sujungimo ar prijungimo būdu;
4. įsigijimo metu įmonės už akcijas sumokėta kaina viršijo įsigytosios bendrovės grynojo turto vertę, įvertintą tikraja rinkos kaina,
5. iš šios bendrovės grynojo turto vertę viršijančios akcijų kainos dalies (prestižo) bendrovė tikisi gauti ekonominės naudos.

Teisinis reguliavimas prieš mokesčių vengimą

Pelno mokesčio įstatymo 11 str. 8 d. ir 32 str. 6 d. taisyklė

Apskaičiuojant pelno mokestį, neatsižvelgiama į darinį ar kelis darinius, kurių nustatymo pagrindinis tikslas arba vienas iš pagrindinių tikslų - **gauti mokestinės naudos**, ir todėl jie laikomi apsimestiniais, atsižvelgus į visus susijusius faktus ir aplinkybes. **Darinys gali apimti daugiau negu vieną etapą ar dalį.** Darinys arba keli dariniai laikomi apsimestiniais, jeigu jie nebuvo nustatyti dėl **svarių komercinių priežasčių, atspindinčių ekonominę realybę.**

Mokesčių administravimo įstatymo 69 str.

Turinio viršenybės prieš formą principas.

Išvados

PMĮ antivengiminės taisyklės NETAPATU MAJ 69 tr. turinio viršenybei prieš formą principui

mokestinių lengvatų netaikymo ar mokesčio perskaičiavimo tikslais mokesčių administratorius **neturi pareigos nustatyti, kas yra galutinis / tikrasis naudos gavėjas**, tačiau gali pareikalauti, kad naudą gavęs vienetas įrodytų, jog jis yra tikrasis savininkas (ESTT sprendimas 2019-02-26 sujungtose bylose C-115/16, C-118/16, C-119/16 ir C-299/16; ESTT sprendimas 2019-02-26 sujungtose bylose C 116/16 ir C 117/16).

ginčo įmonių grupės, kaip apsimestinio darinio, vertinimas bylai aktualiu laikotarpiu pats savaime nelemia tokio paties vertinimo dėl šios grupės statuso vėlesniais laikotarpiais. Sprendžiant dėl kitu laikotarpiu sudarytų sandorių ir atliktų veiksmų, vėlesnė atitinkamos įmonės veikla ir (ar) kitos aplinkybės gali lemti kitokį vertinimą.

Ačiū už dėmesį

Mokestinės atsakomybės problemos

Mantas Juozaitis, advokatas

Planas

- Dvigubas baudimas (*non bis in idem*)
- Lygiateisiškumas
- Lengvinančių/sunkinančių aplinkybių taikymas
- Pakeitimai

Dvigubas baudimas

Pagrindai

- Niekas negali būti antrą kartą persekiojamas ar baudžiamas tos pačios valstybės institucijų už nusikaltimą, dėl kurio jis jau buvo išteisintas arba nuteistas galutiniu nuosprendžiu pagal tos valstybės įstatymus ir baudžiamąjį procesą (Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Protokolas Nr. 7, 4 straipsnis).
- Mokesčių teisėje turi būti taikomas *non bis in idem* (dvigubo nubaudimo draudimo) principas, t.y. mokesčių teisinių santykių sritis nėra šio principo taikymo išimtis. Mokestinė bauda, vertinant EŽTT jurisprudencijos vystymąsi, gali prilygti kriminalinei bausmei, kaip ji suprantama Europos Žmogaus Teisių Konvencijoje (LVAT 2012-11-08 Nr. A442-3046/2012)

Dvigubas baudimas

Kriterijai

- Sprendžiant, ar nebuvo pažeistas *non bis in idem* principas, turi būti atsižvelgiama į šias aplinkybes:
 - ar asmuo buvo baudžiamas, t.y. ar jam paskirta sankcija yra kriminalinio (baudžiamojo) pobūdžio Konvencijos prasme;
 - ar asmuo buvo baudžiamas už tą patį teisės pažeidimą (pažeidimo tapatumas);
 - ar asmuo buvo baudžiamas pakartotinai;
 - ar pakartotinai baudžiamas tas pats asmuo (asmens tapatumas).
- Tai, jog pažeidimų sudėtys aprašytos skirtingais žodžiais, dar jokių būdu nereiškia, kad baudžiama ne už tą patį teisės pažeidimą. (LVAT 2011-11-18 Nr. A143-2619/2011)

Dvigubas baudimas

LVAT 2012-11-08 Nr. A442-3046/2012

- Baudžiamojoje byloje UAB'ui skirta bauda už tai, kad supirkdavo metalą iš fizinių asmenų, bet įformindavo pirkimus iš kitų UAB, suklastodavo PVM sąskaitas-faktūras ir atskaitydavo PVM. Mokestiniam patikrinime buvo apskaičiuotas PVM ir skirta PVM bauda.
- Teismas:
 - PVM bauda prilygo nubaudimui kriminalinio pobūdžio sankcija;
 - VMI sprendimu buvo nubaustas tas pats juridinis asmuo – UAB;
 - nubausta už tą patį pažeidimą;
 - naikinama VMI sprendimo dalį dėl PVM baudos.

Dvigubas baudimas

LVAT 2012-09-11 Nr. A556 - 1916/2012

- Baudžiamojoje byloje fizinis asmuo buvo nuteistas už apgaulingai tvarkomą IĮ apskaitą – neįtraukė į apskaitą išmokėto darbo užmokesčio. VMI mokestiniame patikrinime priskaičiavo atitinkamai mokesčius nuo neapskaityto užmokesčio ir baudą.
- Teismas:
 - siekiant išvengti *non bis in idem* principo pažeidimo, turi būti konstatuota, kad turtinių sankcijų taikymo neigiami padariniai nepaveikia ir negali paveikti vieno ir to paties asmens nuosavybės.
 - IĮ – neribotos civilinės atsakomybės JA, už prievoles atsako dalyvis savo turtu;
 - VMI paskirta bauda gali paveikti FA nuosavybę nors jis jau nubaustas;
 - paskirta bauda naikinama.

Dvigubas baudimas

LVAT 2014-11-21 Nr. A438-1221/2014

- Baudžiamojoje byloje UAB buvo pripažinta kalta dėl sukčiavimo PVM srityje. VMI buvo pateikusi civilinį ieškinį dėl nesumokėtos PVM ir PM sumos. Po to VMI pradėjo ir mokestinį patikrinimą bei priskaičiavo tas pačias PVM ir PM sumas.
- Teismas:
 - viešojo administravimo subjektui draudžiama pradėti bei vykdyti dvi administracines procedūras su dvejais sprendimais tuo pačiu klausimu. Kai dviejų procedūrų rezultate yra priimami du sprendimai, antrasis – neteisėtas;
 - byloje du valstybės institucijų sprendimai dėl tos pačios veikos;
 - baudžiamoji byla baigta, o mokestinis ginčas tebevyksta;
 - VMI žinojo, kad pirma bus priimtas sprendimas baudžiamojoje byloje;
 - VMI sprendimas naikinamas.

Dvigubas baudimas

LVAT 2017-10-30 Nr. A-991-602/2017

- Buvo nagrinėjama baudžiamoji byla dėl sutuoktinių neteisėto parturtėjimo. Lygiagrečiai vyko mokestinis ginčas dėl sutuoktinės gautų pajamų iš nenustatytų šaltinių.
- Teismas:
 - principas *non bis in idem* nereiškia, kad už teisės pažeidimą asmuo apskritai negali būti traukiamas skirtingų rūšių teisinėn atsakomybėn;
 - VMI žinodama apie vykstančius du lygiagrečius procesus neatsižvelgė į tai, ar jie yra tarpusavyje susiję, nevertino, ar sankcijos bus proporcingos;
 - per visą mokestinio ginčo nagrinėjimo procesą pareiškėja prašė sustabdyti procesą, tačiau visi šie prašymai buvo atmesti jų neįvertinus ir tuo buvo pažeistos pagrindinės procedūros ir taisyklės.

Dvigubas baudimas

LVAT 2019-02-13 Nr. A-312-602/2019

- Mokesčių mokėtoja buvo pripažinta kalta baudžiamojoje byloje už neteisėtai įgytų lėšų legalizavimą (gaudavo per Western Union pavedimus, pinigus išgrynindavo ir atiduodavo organizatoriams). Tie pinigai iš jos buvo konfiskuoti. Mokestinio patikrinimo metu nuo tų pačių lėšų apskaičiuotas GPM, delspinigiai ir bauda.
- Teismas:
 - siekiant visuomenei žalingą elgesį paveikti skirtingais aspektais, gali būti taikomos skirtingos, bet apskirtai susijusios, priemonės užtikrinant, kad tokių priemonių visuma netaps per didelė našta;
 - baudžiamojoje byloje priimamai procesiniai sprendimai grindžiami tais pačiais faktiniais duomenimis, kaip ir mokestiniame ginče, abu procesai to paties fizinio asmens atžvilgiu;
 - VMI visiškai neatsižvelgdama į tai, kad vyksta ne tik mokestinis ginčas, bet ir baudžiamasis persekiojimas, nevertino ar sankcijos nebus per didelė našta ir ar jos atitiks proporcingumo principą, tuo neužtikrino *non bis in idem* bei proporcingumo principų laikymosi.

Dvigubas baudimas

LVAT 2022-02-23 Nr. A-1046-602/2022

- Fizinis asmuo nuteistas baudžiamojoje byloje už neteisėtą vertimąsi ūkine veikla (prekiavo autodetalėmis internetu, nesiregistravo PVM, slėpė pajamas). Apskaičiuoti mokesčiai buvo konfiskuoti. VMI ir VSDVF pateikė civilinius ieškinius baudžiamojoje byloje ir jie buvo atmesti. Po to buvo atliktas mokestinis patikrinimas ir apskaičiuoti mokesčiai.
- Teismas:
 - tik tuo atveju, kai nebūtų išspręstas civilinio ieškinio klausimas (pvz. nutraukiama baudžiamoji byla), mokesčio administratorius galėtų priimti savo sprendimą pagal MAĮ;
 - ne tik civilinių ieškinių patenkinimas, bet ir jų atmetimas paneigia mokesčių administratoriaus teisę tuos pačius mokesčius apskaičiuoti MAĮ nustatyta tvarka;
 - turto/pinigų konfiskavimas faktiškai reiškia, kad valstybė įgijo teisę gauti nesumokėtus mokesčius, o tai reiškia, kad mokesčių administratorius nebeturi teisės apskaičiuoti ir j konfiskuotą turtą (jo vertę pinigais) patenkančių nesumokėtų mokesčių.

Lygiateisiškumas

Pagrindai

- Visi asmenys įstatymui yra lygūs ir turi teisę būti įstatymo vienodai ginami. (Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, Protokolo Nr. 12 preambulė)
- Įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. (LR Konstitucijos 29 str.)
- Taikant mokesčių įstatymus, visi mokesčių mokėtojai dėl šių įstatymų nustatytų sąlygų yra lygūs. (MAĮ 7 str.)

Lygiateisiškumas

LVAT 2021-12-08 Nr. eA-2807-602/2021

- Įmonei buvo apskaičiuotas PM, delspinigiai ir bauda nes nemokėjo PM kaip kolektyvinio investavimo subjektas nors neatitiko reikalavimų – 99% investicijų buvo iš susijusių asmenų. Prašė atleisti nuo delspinigių nes kitą mokesčių mokėtoją analogiškoje situacijoje VMI atleido nuo 90% delspinigių nes KĮ subjektų apmokestinimo režimas yra naujas, neaiškus, nėra praktikos.
- Teismas:
 - mokesčių administratorius priėmė skirtingus sprendimus mokesčių mokėtojų atžvilgiu, kurių padėtis buvo analogiška;
 - nėra įrodymų, kad buvo skirtumai, kurie leido traktuoti du subjektus skirtingai;
 - toks sprendimas yra nesuderinamas su MAĮ 7 str. mokesčių mokėtojų lygybės principu;
 - sprendimas pakeistas ir mokesčių mokėtojas atleistas nuo 90% delspinigių.

Lygiateisiškumas

LVAT 2022-06-01 Nr. eA-252-602/2022

- Pareiškėjai buvo apskaičiuotas GPM, bauda ir delspinigiai už tai, kad jos sutuoktinis pardavė akcijas ir nedeklaravo pajamų. Kadangi turtas bendroji jungtinė nuosavybė, jai buvo apskaičiuoti mokesčiai nuo pusės pajamų.
- Atskirame mokestiniame patikrinime sutuoktiniui taip pat apskaičiuoti mokesčiai už jo pusę pajamų, bet jis atleistas nuo 50% delspinigių (suma neproporcingai didelė).
- Teismas:
 - VMI nepateikė paaiškinimų bei įrodymų, patvirtinančių, kad buvo tokie skirtumai, kurie leido traktuoti pareiškėją ir jos sutuoktinį skirtingai;
 - mokesčių administratorius priėmė skirtingus sprendimus mokesčių mokėtojų atžvilgiu, kurių padėtis buvo analogiška;
 - sprendimas panaikintas, pareiškėja atleista nuo 50% GPM delspinigių.

Lengvinančių/sunkinančių aplinkybių taikymas

- Mokesčių mokėtojai teritorinė muitinė apskaičiuoja antidempingo muitą ir importo PVM, bei skyrė 20% dydžio baudą.
- Skiriant baudą teritorinė muitinė nustatė 2 sunkinančias aplinkybes ([a] žalos dydis ir [b] pažeidimo pobūdis) ir kelias lengvinančias.
- Pateikus skundą Muitinės departamentas pripažino, kad pažeidimo pobūdis negali būti laikomas atsakomybę sunkinančia aplinkybe.
- Lengvinančių aplinkybių liko tiek pat, o sunkinančių iš 2 liko tik 1. Tačiau bauda nebuvo nė kiek sumažinta net ir LVAT.
- Rezultatas – sunkinančių aplinkybių skaičius ir pobūdis realybėje neturi reikšmės baudos koregavimui/individualizavimui.

Pakeitimai

- 2022-10-07 FinMin MAJ pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2133:
 - baudos dydis x2 - iš 10-50% į 20-100%;
 - pakartotinis pažeidimas per 5 metus dvigubina baudą, taikoma ir už PVM pažeidimus;
 - bet koks mokestinės naudos siekimas yra sunkinanti aplinkybė;
 - didelė žala tampa sunkinančia aplinkybe net jeigu nėra tyčios.
- Motyvai:
 - dabar baudos nedidelės, amplitudė siaura, neleidžia individualizuoti;
 - pakeitus baudos būtų individualizuotos, proporcingos, būtų efektyvesnė prevencija.
- Problemos:
 - baudos dydis v. bausmės neišvengiamumas;
 - baudos individualizavimas galimas ir dabar, bet netaikomas.

Ačiū!